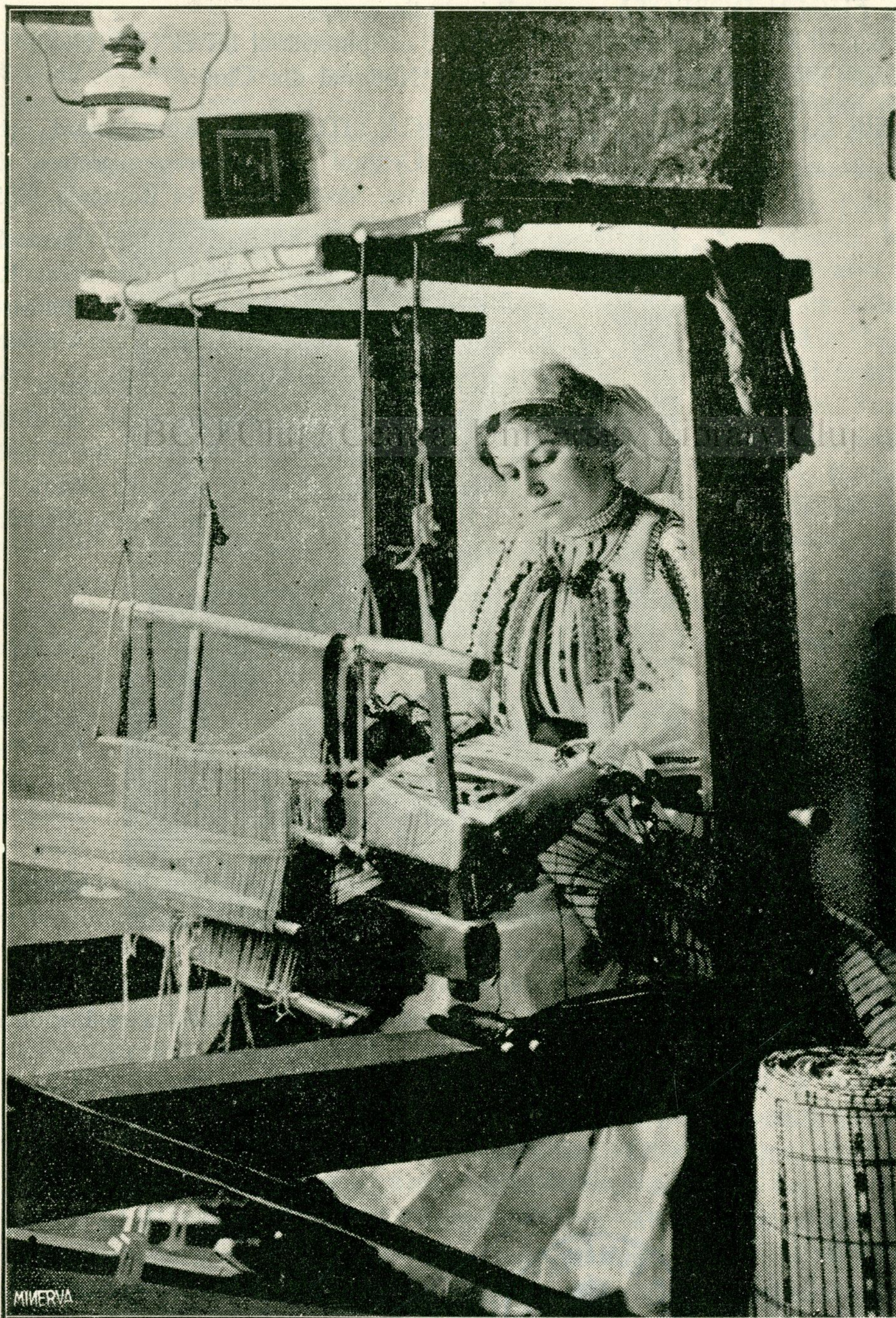
VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL III. Nr. 11 NOEMVRIE 1936

SĂLIȘTEANĂ LA RĂSBOI

Anul III Cluj, Noemvrie 1936 Nr. 11

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

DECLARAŢIILE DUCELUI

„TOT ROMÂNUL DE STRAJE!"

Slăbiciunea Italiei fasciste pentru Ungaria redusă la hotarele ei fireşti, nu era pentru nimenea o taină. Nici până acuma. Dacă totuşi mai avea cineva vr'o îndoială în această privinţă, recentul discurs rostit de d. Mussolini la Milano i-a risipit-o de bună seamă. Căci în acest discurs dictatorul italian a făcut declaraţii cari au stârnit entuziasm la Budapesta şi justificată mâhnire la Bucureşti.

Mihaiu Viteazul

Sfidând frăţia de arme care ne-a legat în timpul marelui războiu, nesocotind frăţia de rasă care ar trebui să ne menţină în orbita aceloraşi năzuinţi – şi interesele comune cari indică o solidară luptă a statului italian şi a celui român pe tărâmul vieţii internaţionale, Ducele pare a fi trecut definitiv (în măsura în care poate exista stare definitivă în politică...) în tabăra vrăşmaşilor unităţii noastre politice, în tabăra revizioniştilor.

Într'adevăr, temerarul cârmuitor al imperiului] italian a cerut la Milano „dreptate pentru marea mutilată care este Ungaria", adăogând că fără această „dreptate" nu vede cu putinţă aşezarea păcii în bazenul dunărean şi – implicit – în Europa.

De sigur dacă entuziasmul stârnit la Budapesta de declaraţiile Ducelui au atins paroxismul, mâhnirea stârnită de ele în sufletele noastre n'a atins de loc limita desnădejdii. Şi asta din mai multe pricini.

Dreptate pentru Ungaria? dar această dreptate s'a făcut atunci când vecina noastră dela Apus a fost redusă la hotarăle ei etnice şi când neamurile ţinute de ea o mie de ani în cea mai cruntă robie şi-au recucerit libertatea şi putinţa de a se integra în trupul patriilor lor fireşti.

Deci nu Ungaria a fost „mutilată" prin tratatul de pace din 1919, ci România, Jugoslavia şi Cehoslovacia au fost mutilate de stăpânirea nedreaptă a Ungariei milenare. Şi orice „dreptate" ce i s'ar face Ungariei prin revizionismul aşa de solemn şi de răsunător trâmbiţat de dictatorul Italiei fasciste ar însemna o nouă şi criminală mutilare a ţărilor cari alcătuesc astăzi Mica Antantă.

Se poate ca d. Mussolini să nu cunoască această incontestabilă realitate, acest adevăr limpede ca lumina soarelui?

Dar, pe lângă mărturisirile sale revizioniste (a căror realizare – o spunem în treacăt – ar tăia o ciosvârtă şi din Italia nordică), Ducele a mai spus că crede în putinţa statornicirii celor mai bune raporturi între ţara sa şi între Iugoslavia. Această stranie declaraţie prinde pe d. Mussolini în cleştele unui echivoc, care dă dreptul oricui să-l întrebe: Faţă de cine a fost sincer? Faţă de Ungaria pentru care cere „dreptate" prin retrocedarea unei părţi din Iugoslavia de astăzi, sau faţă de Iugoslavia ale cărei hotară vrea să le garanteze prin bunele raporturi pe care le doreşte cu această ţară, împotriva pasiunii sale revizioniste? Declaraţiile dela Milano ale Ducelui nu se pre-

tează la o a treia ipoteză exegetică. Pentrucă lumea nu este aşa de naivă să creadă, că bunele raporturi italo-iugoslave ar fi compatibile cu revizionismul musolinian, care predică „dreptate" pe seama „Ungariei mutilate" prin ciopârţirea Regatului Regelui Petru II.

Deci, dacă revizionismul maghiarofil al dlui Mussolini e o simplă glumă diplomatică – „o fişă de consolare", cum au numit-o unii – ea e prea tragică, fiindcă tulbură o lume întreagă; iar dacă dorinţa bunelor raporturi italo-iugoslave nu e decât o vorbă, care fără să angajeze vizează slăbirea Micei Antante, ea nu-şi va ajunge scopul, fiindcă ţările cari alcătuesc acest organism politic n'au decât un singur interes: să se solidarizeze cât mai mult ca să fie cât mai tari împotriva oricui ar încerca să le fure măcar o palmă din pământul lor dobândit prin suferinţe şi jertfe milenare. Şi ele-şi ştiu respecta dupăcum se cuvine acest sfânt interes: dovadă recentele declaraţii făcute de factorii cei mai autorizaţi ai celor trei ţări cu prilejul triumfalei vizite a Suveranului nostru la Praga.

E cazul deci, ca nici vecinii noştri dela apus să nu-şi iasă din fire de prea multă bucurie, nici noi să nu ne topim de prea multă îngrijorare.

Totuşi, am fi uşuratici dacă n'am recunoaşte gravitatea clipei. De aceea repetăm îndemnul marelui nostru profet Nicolae Iorga: „Tot Românul de straje!"

† NICOLAE COLAN

DOI ARTIŞTI NECUNOSCUŢI:

Silvestru şi Eufrosim Urmă

Norocul şi râvna de a cerceta isvoarele vechi cărturăreşti m'au dus vara trecută la Mănăstirea Neamţu.

Ca orice tânăr, am iscodit pietre şi a am şters praful de pe uitatele hrisoave numai şi numai din râvna cunoaşterii. Ş'am strâns comori de fapte şi icoane de oameni, cât m'au putut ţine marginile omeniei.

Din amintirile ce păstrez despre oameni voi căuta să conturez – două două figuri de monahi şterse de uitare, adâncite în cucernicie: monahii Silvestru şi Eufrosim Urmă.

— Părinte, de unde numele de Urmă, îmi trecu în minte să-l întreb iscodit de setea aflării cine ştie cărei geneologii pârcălabice ascunsă în tăcerea hrisoavelor?

— Să vede, fătul meu, că n'om fi fost fruntea, că duceam şi noi amărâta de coadă şi ne-o fi rămas porecla nume.

Şi din una'n alta ne-am înprietenit. Mai c'o vorbă cu tâlc, mai c'un tâlc de vorbă – destul că am ajuns la chilia celor doi fraţi monahi.

Vezi bine, eram dintre puţinii surtucari mai arătoşi şi aveam cătare.

Da cred, că şi altfel părintele Eufrosim mi-ar fi dat pere uscate, struguri, nuci şi desfătare ochilor cu lucrurile şi înţelepciunea sa.

Din vorbă în vorbă am aflat că-s pământeni de prin Adrieşenii Iaşilor şi că au fost şi ei oameni de sapă, adică mireni, până la vremea milităriei.

După asta un duh bun sau o reminiscenţă trezită atavic i-au chemat spre mănăstire. Şi au venit.

Cu gând curat şi cu toată averea – un cuţitaş ce servea la nevoile zilei – au venit cei doi fraţi la blagoslovenia stareţului.

Mai mult din pacostea urâtului decât din dorul creaţiei, la început Eufrosim şi mai apoi Silvestru, au început să scrijălească'n lemn. Cuţit aveau, pietre de ascuţit, cât lumea; că doar pe dinaintea chiliei trece Bâligosul cu pietre lustruite ca la comandă. Şi azi puţin, mâine mai mult, cu sârguinţă adevărat românească Eufrosim a gravat prima iconiţă, prima lui biruinţă şi primul său dar posterităţii.

Drumul era început şi biruinţa dădea elan.

Împreună cu fratele său Silvestru devenit ucenic, au ales câteva doage de păr, le-au uscat cum le-a fost priceperea şi au început amândoi în semnul crucii, truda pentru sacra mucenicie a artei.

Poate in drum li s'o fi rupt cuţitaşele. Nu ştiu. I-o fi podidit obida, îndoiala i-o fi muncit, poate.

Ceiace ştiu sigur e că au învins. Au învins pentrucă în calvarul lor purtau talismanul credinţei. Au făcut alte iconiţe, alte cruciuliţe, altele, mereu altele şi li s'a deprins mâna la lucru, căci atât Dumnezeu cât şi truda lor le-a fost spre biruinţă.

Din 1919, de când au venit la Neamţu şi până azi au lucrat necontenit, până când cel mai în vârstă, Părintele Eufrosim, şi-a stricat anii trecuţi vederea într'un accident la tipografie. Şi astfel proistosul Eufrosim şi-a luat truda tiparniţei, lăsând singur pe Silvestru cu meşteşugul gravurei.

Râulețul ce răsărea și curgea timid prin stânca înprejurărilor neprielnice, pe vremea când mănăstirea era sărăcită de războiu și de samsari, azi e râu adevărat, un fluviu de talent.

Fără să exagerez pot spune că Părintele Silvestru și-a întrecut fratele și se poate socoti printre cei mai desăvârșiți artiști în sculptura în lemn. Fineța redării, dantelajul figurilor, amănuntul în redarea trăirii, fac din plastica smeritului călugăr obiecte de artă demne de admirat.

Anatomia figurilor vorbește de un ochiu care deși profan, cunoaște intuitiv mai bine decât disecat științific.

În sfârșit în ascuțișul cuișorului – penelă și a răzușului strâmb de căldura vrerii, se amplifică căldura sufletului acestui ziditor de chipuri și toate faptele spun că monahul Silvestru este artist desăvârșit.

Am văzut crucifixuri așa de expresive, cum numai cel ce trăește intens Sfânta Jertfă poate reda. Chipuri de cuvioși și cuvioase, de arhangheli, de sfinți și mucenici prind viață aevea sub modelajul harnicului călugăr.

Și-ar cumpăra și scule mai bune ca să-și mai scoată din truda ce sosește grabnic cu argintul din plete, dar glasul lui nu se prea aude.

Are și un năcăjit de ucenic ce-l ține din sărăcia lui. Și și-ar găsi mai mulți, ar face și o școală, ca să aducă rod și faimă mănăstirei și artei naționale... dacă ar fi ascultat.

Prin satele și orașele Moldovei, ba poate și mai departe, numele lui e cunoscut de pravoslavnicii mireni și preoți.

Icoana Sf. Gheorghe

De obiceiu dăruește din munca lui fiecărui vizitator câte ceva: ba o cruciuliță, ba o iconiță cu sfântul sau sfânta al cărui nume îl porți, ca să nu-l uiți pe el, sau măcar mănăstirea. Și totuși atâția l-au uitat. Noroc că Cel de sus nu-l uită. Cu El a începul și cu El va sfârși.

GH. NOVEANU

FILOGERMANISM?

EXEGEZA SCRISULUI MEU

Călușari

Sunt sigur că cei mai mulți din prețuiții cititori ai revistei noastre, când se'ntâlnesc cu titlul ce mi-am ales pentru articolul acesta, mai ales dacă au trecut cu vederea pe cel premergător, se vor grăbi să anticipeze în sinea lor că nu era nevoe de așa ceva. O exegeză a scrisului meu? Dece? Când nici unul dintre dânșii nu mi-a reproșat, niciodată, că scrisul meu atât de puțin filosofic ar fi fost vreodată neinteligibil. De fapt, dacă m'aș lua după vorbele bune pe cari mi le-am auzit chiar dela prieteni pe cari îi știu complectamente lipsiți de desfrânatul talent al lingușirii, ar trebui să pun peana deoparte și capul în palme, să mă gândesc la alt subiect. Dar iată că nu mă pot împotrivi acestei ispite. Căci demult mă roade la inimă gândul să încerc o lămurire nu atât a fe-

lului meu de-a scrie, care nu ştiu să fi smintit pe nimeni, cât mai ales a chipului în care-mi alesesem cele mai multe din subiectele articolelor mele apărute în ultima vreme aici. Acum a sosit momentul potrivit şi nu înţeleg să-l fac scăpat s ıb nici un motiv.

Trei ani de zile, mulţumită sprijinului ce mi l-a dăruit unul din înalţii noştri ierarhi, căruia nu ştiu de voi putea să-i răsplătesc vreodată imensul bine ce mi l-a făcut, am umblat şi eu prin lume. Nu în multe părţi. Un an în graţioasa Atenă a sudului populat cu minuni, iar alţi doi în ţara nemţească. Intre timp, apăruse revista noăstră. Lucru de care, eu unul, m'am bucurat nespus de mult: ea îmi da posibilitate să mă uşurez, să mai răsuflu, oridecâteori aveam de spus şi altora câte ceva din cele trăite şi văzute de mine. Cât am stat în Atena, am cântat frumuseţile unui pământ care nu-i la fel cu al nostru şi am trimes în ţară crâmpee de duh oriental şi fărâme din trecutele splendori bizantine cari nouă, ca ortodocşi, trebue să ne fie îndeosebi scumpe. Şi nu s'a supărat nimeni.

Ajuns în Germania, am dat de alţi oameni, cu alte năravuri, cu alte preocupări. Am băgat de seamă că pe-acolo nu întâlneşti lămâii înfloriţi şi policandrele aurite ale portocalilor în roadă din Elada, nici bogăţiile Canaanului românesc. Nimic din cerul albastru al sudului, nimic din argintul unei nopţi în Atica. Soare bolnav pe-un cer leşietic, adeseori încruntat; cartofi şi coşuri de fabrici; fum şi miros de cărbune ars; cinste, omenie, şi bună rânduială. Aşa mi se înfăţişa Germania cu care mă'ntâlnisem eu. Se'nţelege că mi s'a spus fără ocol, din multe părţi, cum arăta această ţară înainte cu câţiva ani: cerul era tot aşa; dar sub acoperământul lui răbdător se târa ca un vierme leneş şi greţos o Germanie tembelă şi nemernică, pe cari eu n'o mai vedeam nicăiri. Am scris mereu câte ceva despre refacerea întâmplată acolo; am înfăţişat aproape lună de lună câte un aspect al celeilalte Germanii, al Germaniei nouă, despre care, la noi, unii ştiau mai multe decât trebuia, iar alţii nu voiau să ştie nimic. Fără a cuteza vreodată să sfătuesc pe cineva să se facă hitlerist. Nici prin gând nu-mi trebuea aşa ceva.

Ştiam că România e socotită de Nemţi ca trădătoare. Ştiam foarte bine. Căci neamţul la un pahar de bere, ţi-o spune apriat, fără temperatură urcată — aşa cum ţi-ar povesti o glumă. N'am scris niciodată despre lucrurile astea. Din două motive. Întâi, fiindcă mi se păreau atât de fireşti; socoteam că fiecare român e în clar cu ele, că le ştie demult. Cum şi este. În al doilea rând, ele ţin de resortul corespondenţilor noştri de politică externă. Ori pe mine, pentru cele ce scriam, nu mă plătea statul, nici Pauker, nici Blumenfeld, nici nimeni. Căci eu nu scriam pe bani, nici pentrucă mi-ar fi trebuit palton de iarnă sau pingele la pantofi. Scriam de drag, numai de drag. De dragul de-a vedea acest neam, care-mi e singur scump, cinstit, drept, sănătos şi înaintând. Căci aceasta mă interesa pe mine, în primul rând, ca român şi ca creştin. Ori, în privinţa aceasta, cealaltă Germanie, Germania *etică,* nu Germania duşmană României îmi îmbia o pildă elocventă de prefacerile sociale ce se pot săvârşi, într'un timp relativ scurt, de oameni cu tragere de inimă pentru soarta neamului lor. Nu înţelegeam să copiem pe nemţi. Un asemenea gând mă înspăimântă. Am face din viaţa neamului nostru o altă caricatură în locul celei pe care ni-o îmbie jidovismul poliform, dacă am proceda aşa. S'ar vedea de sub nădragii nemţeşti opinca, dacă nu şi cuşma haiducească. Şi ne-ar râde lumea şi am plânge noi înşine de mila românescului pocit a doua oară. Ştiţi, ca precursorii noştri, când cu paşoptiştii... Afară de aceasta, naţional-socialismul nu-i marfă de export. El s'ar potrivi cu firea neamului nostru tot atât de „bine" ca un „frente popular". Mămăliga la noi e mâncare naţională, pe când porumbul exportat, serveşte aiurea de nutremânt pentru porci. Copiat de alte naţii, naţional-socialismul ar da, poate, rezultate dezastruoase. S'ar compromite. Şi nemţii ştiu lucrul acesta. De aceea n'ar fi bucuroşi de asemenea împrumuturi, deşi toţi speriaţii de „stânga" de pretutindenea au impresia că vreau să ni-l dea cu sila.

Naţional-socia ismul, ca orice doctrină politică sau filosofică, conţine e drept, elemente cari sunt universal valabile. Să-ţi iubeşti Patria, să ajuţi pe cei nevoiaşi, să creşti tineretul în disciplină, să aperi familia şi să stârpeşti pe hoţii şi oamenii de nimic — iată cam ce vede fiecare călător în Germania de azi. O fi având naţional-socialismul german şi multe păcate, nimic de zis. O minte obiectivă poate înşira multe la acest capitol, dar nimeni nu-i poate tăgădui un lot apreciabil de însuşiri bune. Am notat câteva. Când scriam despre ele, o făceam desigur cu intenţia de-a arăta că lucruri cari multora li se par minuni — bunăoară cinstea slujbaşilor publici — aiurea se'nţeleg de a sine. Exemplul *acestei* Germanii l-am prezentat eu cititorilor noştri. Pentru care pricină, am stârnit nedumerıri. Unii, mai pripiţi, aşteptau să mă vadă, când mă'ntorc în ţară, salutându-i cu „Heil Hitler!" Nici una ca aceasta nu s'a întâmplat. Am râs! Cunoşteam boala aceasta în altă înfăţişare. În vinele noastre româneşti curge un sânge

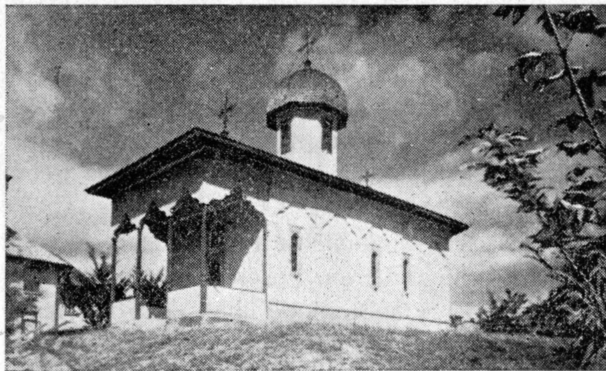
cald. Suntem de felul nostru afectuoși, ne entuziasmăm repede și tot atât de repede ne descurajăm și cădem în panică. Ne mișcăm prea adeseori pe linia bucuriilor imaginare sau a primejdiilor închipuite. Și atunci, e explicabil să acuzăm pe un teolog care a trecut vama la Curtici sau la Halmeiu de tusă protestantă, ori pe-un român care-a văzut Roma sau Berlinul de fascism și hitlerism. Suntem cât se poate de înclinați spre exagerări și nu ne vine greu să găsim fiecărui confrate de-al nostru câte un păcat de care el, de cele mai multe ori nu știe nimic. Iar dacă știm lucrurile acestea, atunci înțelegem dece șoaptele speriaților noștri nu mai isbutesc să turbure somnul nimănui. Nici mie. Dacă încerc totuși această lămurire a felului meu de-a scrie, o fac numai ca să împrăștiu nedumeririle ce-am aflat că le-am stârnit în sufletele unora din prețuiții mei cititori. Acesta-i rostul spovedaniei mele. Și fiindcă, la noi, astăzi, se strigă pe toate ulițele sărindărești că bunăoară Oct. Goga e un vândut și un trădător, pentrucă și-a luat semn electoral crucea cu cârlige și nu vrea să înjure Germania sau mai știu eu ce alte învinuiri, fie-mi permis să spun că de *această* Germanie pe care am zugrăvit-o parțial aici, avem motive serioase să ne temem. Ori această teamă – e convingerea mea – nu se va risipi atâta vreme cât moravurile publice ale României de astăzi le dictează străinii cari își scriu filosofia dela dreapta spre stânga. Orice națiune are dreptul să-și definească ea însași ținuta. Să fie stăpână la ea acasă. Când nu uzează de acest drept sacru, dacă ți-e drag viitorul ei, ai datoria să-i strigi că refuză să-și împlinească o datorie de viață și de moarte. Și atunci, spună speriații tuturor nimicurilor ce-or vrea. Căci un român care a văzut odată Gemănia de azi, se vindecă pentru totdeauna de filogermanism. Nici acesta, nici filofranțuzismul nu mai contează nimic pentru el. Fiindcă își dă seama de-un lucru mare ca adevărul: sufletul fiecăruia dintre noi e prea mic ca să încapă în el toată imensa dragoste cu care suntem datori față de pământul ce ne hrănește, față de Cerul care ne ocrotește. Cum ar mai rămânea în el atunci vre-un colțișor din care să tragi cu ochiul Germaniei sau să te curbezi în fața Parisului sau Moscovei sau Romei. Înapoi la fântâna cea pură a românismului, dar cu ochii în patru la pilda ce ne-o dau alte neamuri de chipul în care să săvârșim această întoarcere la specificul nostru etnic – aceasta trebue să ne fie deviza!

Rodin: Apărarea

Așa gândeam oridecâteori lăudam bărbăteștile opintiri ale unui popor desmetecit, pe cari, eu unul – dece n'aș spune-o? – le priveam totdeauna cu pizmă, cu ciudă.

Corespondențele ce le-am trimis revistei noatre din țara nemțească, numai așa trebuiau înțelese: ca un îndemn de a fi fiecare din noi și toți laolaltă români, maicuseamă români. GR. T. MARCU

București: Biserica lui Bucur

VREAU SĂ TOT CÂNT

Vreau să tot cânt
Așa cum veșnic sună'n ram de toamnă vânt,
S'adăp din pumni cu rouă cuminte căprioară,
Să-mi povestească taina miorița bălăioară
Să-mi prind în plete stele, să-mi cânte brazii — șuer,
Să-mi plângă 'n glugă iarna și vânturile 'n fluer....
Vreau în năframa poeziei mele să-mi adun
Din țara mea ce-i mai frumos, mai bun,
Povestea mea vreau stelele să vie și să mi-o încunune
Îmi vreau cântarea cea mai românească: rugăciune....

RADU STANCA

SUFLET NOU

PENTRU ÎNVIEREA ROMÂNEASCĂ

Toate veacurile au purtat în sânul lor mari frământări, sub al căror sbucium sufletul omenirii a căutat alte forme de viaţă, mai înobilată, mai dreaptă, mai luminată.

Sub ochii nostri, la acest început de secol, o lume învechită să dărâmă şi o lume nouă se naşte.

Peste Europa suflă şi tot mai puternic se inteţeste spiritul cel nou, care dă credinţa vie a unui început de lume nouă: este *spiritul naţionalist şi religios.*

Viaţa omenirii se doreşte cu sete după regenerare, însă istoria acestui veac dovedeşte că nu poate ajunge la regenerarea dorită decât prin regenerarea fiecărei naţiuni în parte.

Trăim şi noi în sânul omenirii. Suntem şi noi cuprinşi de fiorii dorinţei de a ne renaşte prin spiritul cel nou, prin văpaia naţionalismului şi prin minunata forţă mântuitoare a credinţei.

Cutremuraţi vedem că trăim şi noi o epocă de întunecat haos, cu frământări îngrozitoare. Avem dorinţa chinuitoare să ieşim din învălmăşagul ucigător, să punem capăt odată relelor stări de lucruri în care ne cufundăm şi să punem ordine în mersul vieţii româneşti.

Cerul cu puterile lui eterne şi strămoşii noştri trecuţi în mormintele veşniciei româneşti deopotrivă strigă generaţiunilor de astăzi să ne încolonăm pe singura cale a mântuirii, *pe calea desrobirii naţionale.* Porunca eternă a existenţei naţiunii noastre ne impune categoric să ne smulgem din atmosfera de moleşală păcătoasă a contemplărilor comode, şi să păşim eroic, curagios în ritmul înfrigurat al năzuinţelor româneşti, pentru a căror izbândă trebue să freamăte întreg sufletul românesc din această ţară, *făcându-se fiecare român un pilduitor şi strălucit exponent al tuturor virtuţiilor creatoare româneşti.*

Dorim regenerarea neamului românesc şi ea nu poate veni dacă nu vom porni pe calea Domnului, pe calea credinţelor strămoşeşti, pe calea inimei şi pe calea faptelor eroice şi a destinelor istorice ale neamului românesc...

...Dar, unde ne sunt oamenii?

Putea-vom oare porni pe calea Domnului cu oamenii de astăzi, cari s'au lăpădat de Hristos, iar Biserica Lui au părăsit-o, au uitat-o, au dispreţuit-o şi au criticat-o?

Putea-vom oare străbate, până pe culmile ei luminoase, calea faptelor eroice şi a destinelor istorice cu suflete sterpe, molatece, abrutizate de alcool, de boli trupeşti îngrozitoare şi defecte sufleteşti înspăimântătoare, legate de obiceiul înşelăciunii, cu respiraţia scurtă, cerşind răsplată la fiecare pas, gata la trădare oricând pentru arginţii lui Iuda cel blăstămat?

...O! Nu! Ar fi o nebunie să întreprindem în astfel de condiţiuni călătoria drumului ce duce către al *treilea mileneu al vieţii neamului românesc.*

Da! Aşa este! Noi trebue să ne pregătim de drum cel puţin pentru 1000 de ani! Drumul este îndelungat, deci trebue să creăm neapărat o tradiţie de credinţă sfântă românească, de curagioasă virtute românească, de faptă autentică românească, pentru cei 1000 de ani ce ne stau înainte.

Pentru această luptă mare şi eroică ne trebuesc sufletete mari şi eroice.

Dumnezeu şi pământul cu moaştele sfinte ale înaintaşilor noştri aşteaptă să creăm alţi oameni! Ne poruncesc chiar să pregătim cât mai neîntârziat şi cât mai luminoasă, figura spirituală, încărcată cu virtuţi creştineşti şi româneşti a omului de mâine, a Românului istoriei de mâine, a celui pentru al treilea mileniu, care să constitue cu adevărat chiagul minunat al credinţei străbune şi cimentul nesdruncinat al existenţei noastre naţionale şi fermentul neadormit şi viguros a destinelor istorice ale neamului românesc.

Trebue neapărat să ne cioplim un alt *„eu românesc“*, care să constitue cu sufletul său luminos şi cu inima lui bravă un exemplar pilduitor şi cârmuitor de existenţă românească, pentru generaţiunile viitoare.

Poate că şi astăzi există această figură legendară dorită: există undeva ascunsă în sânul fermecat al neamului nostru. Şi dacă există, este puţin cunoscută, este oprimată, dosită, neluată în seamă, redusă la tăcere şi inactivitate.

Iar dacă, prin imposibilitate, n'ar exista în viaţa ce freamătă astăzi în atâtea milioane de piepturi româneşti, chipul românului istoric de mâine, există cu întreaga sa armătură în legendele trecutului nostru istoric.

În această strălucitoare arătare apare în ochii noştri Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare şi Sfânt, Arhanghelul românismului Mihai Viteazul, martirul Brâncoveanu, ţăranii Horia, Cloşca şi Crişan, Regele munţilor Iancu, eroina Ecaterina Teodoroiu, falnicul Vlaicu.

De sub spuza defectelor păcătoase ale prezentului trebue să evocăm şi să reînviem figura măreaţă a românului istoric.

Această figură măreaţă a românului de mâine trăeşte atât de viu în dorinţa generaţiunilor de astăzi, încât freamătă de dorul lui prin rugăciuni trimise către ceruri şi prin visuri cari umplu nopţile nedormite ale celor zbuciumaţi de grija de mâine a ţării.

Toţi cei stăpâniţi de grija viitorului românesc văd că suntem la o răspântie a vieţii neamului şi că pretutindeni prima cerinţă a secolului nostru este crearea omului celui nou, cu altă armătură sufletească, cu altă credinţă, cu altă voinţă, cu altă vigoare.

Sub ochii noştri, în haosul acestor vremuri de mare însemnătate, se frământă şi răsar noui suflete de naţiuni menite să joace roluri pilduitoare în viaţa popoarelor şi să supravieţuiască în istorie prin forţa lor spirituală dominatoare.

Naţiunea italiană şi naţiunea germană, cu minunatul lor avânt viu şi creator şi cu eroicul lor temperament jertfitor pentru binele patriei, ne servesc pilde profetice.

Şi aceste naţiuni au trăit, nu de mult, o epocă dureroasă, mărginaşă cu năruirea. Dar ajungând la răscrucea hotărâtoare, au luat un avânt de înălţare luminoasă, care urcă fără nici o încetare, către culmile idealurilor triumfătoare.

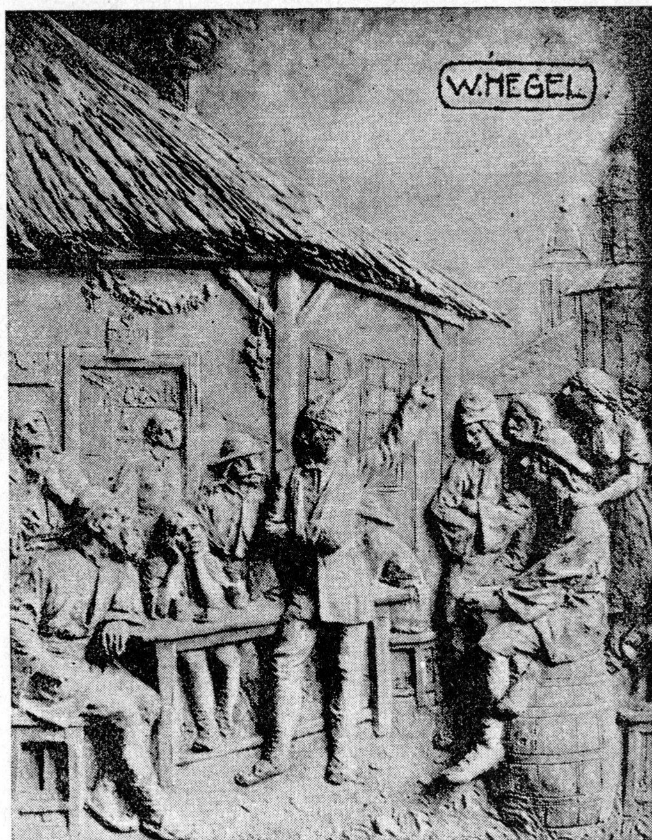
Port naţional

Suntem şi noi la o răscruce a existenţei noastre ca naţiune liberă. O răscruce care stă singură şi fără asemănare în istoria necruţătoare a neamului nostru.

Nici odată răspunderea pentru îndreptarea destinului românesc nu a apăsat aşa de greu ca acum, asupra noastră.

Dacă istoria necruţătoare a pus peste viaţa românească, până eri, asupritori numeroşi şi haini (Ruşi, Turci, Unguri şi Nemţi), cari au imprimat influenţe duşmane peste destinul românesc, astăzi neamul nostru fiind înălţat la treapta naţiunilor libere, trebue să ştie şi să voiască a trăi fără nici un protectorat străin.

Dacă până astăzi românul a fost obişnuit să se lase în voia soartei, trăind o viaţă de iobăgie acoperită cu vălul pasivităţii, cu acel dureros „lasă-mă să te las", românul de mâine, scăpat de lanţurile vazalităţii, trebue să se deştepte din amorţeală. Va trebui să fie neîmpăcat cu duşmanii destinului românesc, va trebui să lupte în contra curentului valurilor ameninţătoare, va trebui să stăvilească cu pieptul său oţelit viforul furtunos al vânturilor cotropitoare.

Peneş Curcanul

Românul de mâine nu va putea fi un om

al întâmplării, ci va trebuì să fie un om conştient al menirilor româneşti, având dela leagăn până la mormânt conştiinţa neadormită şi dârză că s'a născut pentru Neam, că trebue să trăiască o viaţă eroică pentru Neam, şi că are datoria să lupte şi să fie gata să moară, în orice clipă pentru Neam.

În liturghia sfântă de rugăciuni şi fapte româneşti de fiecare zi, cu evlavie şi cu hotărâre nezdruncinată va murmura românul de mâine către ceruri: toată viaţa sufletului meu Lui Hristos Domnului o dăruesc şi toată viaţa inimii mele, cu puterea ei de muncă şi cu văpaia ei de dragoste, Neamului meu o închin.

Credinţa românului de mâine nu va fi o credinţă de formă, goală de conţinut, înlocuită cu atâtea credinţe false, câte au născocit rătăcirile acestui veac descreştinat şi vrăşmaş al creştinătăţii.

Iar Biserica lui Hristos, zidită în viaţa Neamului prin jertfe de două ori milenare, nu va fi un simplu monument venit din besna trecutului. Biserica strămoşilor noștri va rămânea şi pentru românul de mâine o putere vie, dăruită de către Dumnezeu ca o pârghie a vieţii sbuciumate de pe pământ şi ca un acoperemânt din veacurile furtunoase ale sufletului românesc.

În Biserică va trebuì să vadă românul creştin de mâine trecutul românesc, prezentul şi viitorul românesc. În sânul Bisericii străbune cei vii de astăzi trăesc în duioasă familiaritate cu morţii noştri şi în dorul dragostei celor ce vor venì.

Deci oricare fiu al neamului reintegrat în Biserică intră să *trăiască cu adevărat în familia vecinică a neamului. Cine trăeşte în sânul Bisericei, acela trăeşte alături de morţii trecutului românesc şi va rămâne alături de toţi fiii, nepoţii şi strănepoţii viitorului românesc.*

Românul creştin de mâine va trăi deci intens şi conştient viaţa la lumina învăţăturilor Sfintei Evangheliii a lui Iisus, fiind botezat cu tainica şi sfânta aghiasmă purificătoare, petrecând vremelnica existenţă pământească sfinţită de cereasca putere a sfintelor taine ale Bisericii străbune; iubind podoaba Casei Domnului, jertfind pentru susţinerea Bisericei, dorindu-se după apa vie şi dătătoare de nouă viaţă a sfintei spovedanii sub patrafirul slujitorului ales al Mântuitorului, simţind o sfântă apropiere de ceruri prin cuminecătura cu prea sfântul Său trup şi prea scump sângele Său, îndeplinind poruncile eterne şi salutare prin păzirea posturilor, prin veneraţiunea sărbătorilor, prin înfrânare, nepracticarea înjurăturilor, prin cinstirea preoţilor.

Dar românul creştin de mâine nu va trăì numai el şi cei lăsaţi de Dumnezeu în paza sa, în codrul şi sub scutul apărător a legilor creştineşti, ci în acelaş timp va fi şi un vajnic soldat, luptător eroic şi neobosit contra duşmanilor satanici al Bisericii străbune; nu va tolera în preajma sa şi în sânul marei familii a Neamului nici un duşman al lui Hristos, care se ascunde sub atâtea numiri iscodite de mintea rătăcită a sectarilor, comuniştilor, masonilor. Fiecare dintre acestea dau o luptă diabolică să desfiinţeze instinctul religios, instinctul de patrie, instinctul de familie şi instinctul de proprietate, cari fac parte din natura omenească. Iar slăbirea şi desfiinţarea acestor instincte ar insemna desrădăcinarea sufletului de cer şi desmoştenirea omului pe pământ.

Cu un cuvânt românul viitorului va fi un creştin adevărat, cu legături de har şi binecuvântare din ceruri şi un fiu al Bisericii lui Hristos, un apostol al credinţei ortodoxe, un cruciat al sfintei Cruci.

Sănătatea românului de mâine va trebui să fie ca un zid de granit o chezăşie a perpetuării vieţii româneşti pe pământul strămoşesc.

Şi pe acest teren ne aşteaptă o muncă titanică, o operă de vindecare şi de curăţire.

Dacă vrem să fim între naţiunile dominatoare, atunci trebue să începem curagios şi neîntârziat o temeinică supraveghere asupra obiceiurilor noastre de astăzi, cari nu numai scad valoarea biologică a generaţiilor actuale, dar în acelaş timp periclitează în mod înspăimântător viitorul naţiunii noastre.

O chirurgie neiertătoare, dar vindecătoare prin efectele ei minunate, va trebuì să deschidă cu tăieturi largi bubele, care infectează organismul naţiunii prin acumularea otrăvurilor şi a puroiului molimelor ruşinoase ce s'au instalat în carnea şi în sângele românesc.

Aceiaş procedură operatorie va trebuì să amputeze cangrenele defectelor noastre sociale.

În afară de medicul român, care îşi cheltueşte energia vieţii lui cu eroism, în nemijlocita apropiere a suferinţelor sociale ale neamului, nimeni nu-şi dă nici seamă nici nu-şi poate imagina, în adevărata lor gravitate, efectele mai mult decât dureroase, ce le produce în capitolul biopolitic naţional românesc, plăgile sociale: alcoolismul şi sifilisul, cari ca un blăstăm nemilos şi necruţător — ucid, nimicesc şi compromit. Dar „otrava agurîdei consumate de părinţi“ nu cruţă nici pe urmaşi, distrugând vitalitatea lor din generaţiune în generaţiune. Virusul ucigător al acestor plăgi sociale atacă însăşi celulele germinative, cele mai preţioase părticele prin care se moştenesc valorile biologice ale neamului. Acestor plăgi se mai a-

daogă tuberculoza, precum şi alte afecţiuni contagioase, cari constituesc un defect ruşinos, uşor inlăturabil de alt minter, şi împreunat cu mari pagube materiale în tezaurul naţional.

Fiinţa de mâine a naţiunii noastre trebue să simtă neincetat o responsabilitate faţă de înaintaşii noştri, cari au dus o viaţă de mucenicie prin trai cumpătat, prin muncă asiduă şi prin lupte eroice, purtând în ciuda veacurilor duşmănoase, nealtărată moştenirea sângelui românesc care n'a fost alcoolizat şi n'a fost invadat de viermele sifilisului până în zilele acestui veac haotic. Trebue să ştim, că ar fi un lucru zadurnic să pornim către al treilea mileniu de existenţă românească, cu românul de astăzi, abrutizat de băuturi şi de beţii ce se ţin lanţ şi ros în toate mădularele de sifilis, cu urmaşi idioţi, epileptici, criminali, cari sunt o sarcină în plus în calea unei naţiuni ce-şi caută avântul de înălţare şi de înviere.

Românul de mâine deci va trebui să aibă şi simţul datoriei faţă de generaţiunile viitoare, căutând din răsputeri să asigure integritatea sănătăţii lor fizice şi sufleteşti, lăsându-l nealterat, în curăţenia lui, izvorul de sânge daco-roman, care de două milenii gâlgâe, cu minunatele lui însuşiri, în inimile românilor eroici.

Cu romănul de mâine, reînoit în forţe fizice şi sufleteşti şi reintegrat în virtuţiile eroice strămoşeşti, naţiunea română va putea călca spre viitorul destinelor sale înălţătoare.

Viaţa şi munca românului de mâine va trebui să fie închinată mai presus de toate patriei şi neamului.

Greşalele democraţiei prea mult a învăţat pe omul acestui secol cu sentimente egoistice. Românul de astăzi este condus de un egoism păcătos, acaparator, feroce, care nu poate trece dincolo de cercul intereselor sale personale. Singura lui grijă este să-şi vadă satisfăcute poftele şi dorinţele sale, iar soarta fraţilor săi, binele neamului românesc, prosperarea patriei, adeseori nu face parte din preocupările lui.

Din cauza acestui egoism epoca această şi-a ajuns apogeul întunecimii prin jaful public, practicat de politicianii democraţiei de sus şi de jos, prin aviditatea după îmbogăţiri repezi şi netrudite, prin deşertăciunea şi frivolitatea ambianţei sociale, prin corupţia vieţii, prin desfrânarea traiului, prin distrugerea ierarhiei, prin răsturnarea valorilor morale, şi prin nivelarea autorităţii.

Din acest turburător haos românul de mâine va ajunge la lumină şi la strălucire prin iubirea de muncă şi de hărnicie, prin întronarea cinstei şi a dreptăţii, prin respectul autorităţii, prin practicarea virtuţiilor creştineşti şi a celor strămoşeşti, prin voinţa de afirmaţiune românească, prin încrederea în sine şi prin demnitatea românească.

Românul de mâine nu va zice nici când: pentru mine, pe seama mea, ci va trebui să zică: pentru neam, pe seama românilor şi pentru patrie. El va avea înaintea sa binele colectiv, binele neamului si prosperarea patriei.

Firea românului de mâine va şti că este cea mai mare cinste de a servì neamul şi patria, va simţi, mândrie exaltată ori de câteori va aduce contribuţiuni de jertfă, de sacrificiu de muncă pentru binele colectiv al neamului, va simţi că destinele sale individuale sunt strâns împletite cu soarta colectivă a neamului şi a patriei româneşti.

Vremurile furtunoase ce se prevestesc la orizonturi cer ca românul de mâine să fie format din material stâncos, rezistent, curajios, vitejesc, eroic.

Cerul şi pământul românesc cer o fire românească înoită: un român al credinţelor româneşti, român al cinstei, al omeniei istorice româneşti, un român al virtuţiilor şi al vitejiilor istorice româneşti, un român al destinelor istorice româneşti.

Altminter, în mijlocul naţiunilor reintinerite prin credinţă şi vitejie, reînoite prin botezul sfânt al vieţii naţionaliste şi religioase, neamul nostru ar fi osândit să ispăşască nemernicia generaţiei de astăzi, care n'a ştiut, n'a voit şi n'a putut să pregătească reînoirea, învierea românească.

Iată ce trebue să mistue cu înfrigurare sufletul, cugetul şi simţirea românească de astăzi, clipă de clipă, până la realizarea şi până la îndeplinirea întocmai a poruncii destinului şi existenţei istorice româneşti.

Ei bine, dar cine să îndeplinească această grea şi mare operă de reînoire românească? Cine să ne dea pe românul istoriei de mâine? ...Cine?!...

...Cerul şi pământul românesc!

Să cerem, noi fiii pământului românesc, ajutorul şi colaborarea cerului, să întreprindem, cu binecuvântare de sus şi din morminte, opera de înviere românească.

La crearea românului de mâine să cere deci conlucrarea armonioasă conştientă, neîntreruptă, înţeleaptă a factorilor vieţii româneşti.

Biserica, în primul loc, *prin unşii credinţei strămoşeşti*, va modela sufletul românului de mâine în conformitate cu sensul învăţăturilor evanghelice, ridicându-l din greşeli la virtuţile creştineşti, din idiferenţă şi din rătăcire religioasă la tăria credinţei celei drept măritoare şi mântuitoare, din vicii la cumpăt, din întuneric la lumină, din minciună la

adevăr, din frică la curaj, din trădare la sacrificiu, din desfrânare la morală creştinească.

Învăţătorul şi profesorul şcoalei româneşti are un cuvânt decisiv în frământarea aluatului sufletesc al românului de mâine. Opera învăţătorilor nu se poate mărgini numai la munca din şcoală, ci ea trebue să dirijeze viaţa românului de mâine, mereu, neincetat, prin educaţie culturală şi fizică, prin exerciţii sufleteşti cu cartea, cu istoria românească, cu poezia românească, cu cântecul românesc, prin exerciţii fizice, cu gimnastica disciplinei străjerilor şi a şoimilor, prin dansurile naţionale, prin deprinderea virtuţilor româneşti.

Medicul român are îndatorirea să pregătească pe românul de mâine către o viaţă igienică, simplă, neartificială, oţelită, ferită de boli sociale, cumpătată, alimentată raţional, scutită de alcoolism şi tabagism, prin locuinţă, îmbrăcăminte riguros îngrijite în curăţenie.

Judecătorul român, autoritatea românească prin contactul ce-l are cu elementele neamului, va pregăti pe românul de mâine prin insuflarea respectului de dreptate şi de autoritate, prin exaltarea sentimentelor de demnitate şi de cinste românească, prin supunere faţă de legile patriei şi cele eterne, divine.

Societăţile culturale naţionale, „Astra" în primul loc, prin largul lor concurs de educaţie morală culturală şi naţională, prin stimularea virtuţiilor româneşti, prin aranjarea serbărilor cari exaltează mândria naţională şi evidenţiază eroismul, meritul, sacrificiul, au un rol important în formarea românului de mâine.

Aceştia şi ceilalţi toţi cari au dragoste de neam şi dor de ţară şi cari poartă cât de cât o fărâmă de răspundere pentru viitorul naţiunii noastre, trebue să aducă jertfa lor pentru învierea românească, trebue să clădească la România de mâine.

Nu este jertfă fără rod!

Rugăciunile noastre, cugetele noastre clare, munca noastră cinstită şi jertfa noastră pe altarul neamului şi al patriei, vor aduce ca rod binecuvântat al cerului şi al pământului românesc, învierea românească prin credinţa, munca şi eroismul românului de mâine.

Doamne al puterilor, ascultă-ne rugăciunea noastră şi dă-ne cât mai în grabă pe Românul destinelor şi al existenţei istorice româneşti!

Dr. E. NICOARA

PICTURALĂ

**Din prag tămâiet de munţi nalţi de cremene
Mă uit cum apusul prinde să depene
Aur în fir, pe ghemul de soare.
Văzduhul cerne ninsoare
În fulgi de lumină, din caer de-amurg.
Molatec, apele curg.**

**Prin largile cerului vânăt, imaşe
Aleargă zănatece umbre, scriindu-şi răvaşe
De foc. Se pleacă şi ciucurii zării.
Bătrânul Ardeal, în cuibul cărării
Din fund, clipeşte din ochiul de sară
Povestea căsuţii de ţară.**

**Pe lungi lăsători apusul se lasă în văile surde.
O tavă'nserării aduc spinările albelor ciurde.
Cum joacă lumina şi umbra pe sâni
De moţeşti munţi, îmi pare că mâni
De om se'ntind, în spornică boare,
Să'nhaţe văratecul soare.**

**Ba uite moţeştile mâni l-au prins între creste
Cu brazi şi lacom cu dinţii încep să-l cresteze
Ca pe-un harbuz. Lacoma gură
Stropeşte în zarea de sgură
Sâmburi de foc pe prapor de cer.**

**E noapte...
Din tot necuprinsul vin şoapte.
Intinsu'ngenunchie, se roagă.
Răsar voivozi în armuri prin zănoagă,
Lunatecii cai isbesc cu piciorul
Pământul, de-i crapă zăvorul.**

. . . .

**În noapte oşteşte trecutul
Şi-şi zângăne scutul.
Afunduri cernite de ape şi-adună
Coji dintr'un soare şi'naltă cerului lună.**

ILIE MĂNIŢIU

TAINA MORMÂNTULUI DELA RAVENNA

ZONA TĂCERII

Ravenna. *(Agenţia Ştefani). Pentru crearea unei* zone a tăcerii *în jurul mormântului lui* Dante Alighieri, *vor avea loc între 12 Sept. şi 30 Oct. a. c. o serie de preparative ceremonioase.*

ZIARELE

Era într'o zi plânsă de Septemorie, când noi, încă studenţi, am sosit la Ravenna. Sunt zece ani de atunci, însă tabloul stărue şi acum în aducerile aminte.

Ploua şi ploua, – şi prin ceaţa umedă a acestui oraş uimitor, turnurile bisericilor apăreau ca nişte venerabile văduve cernite, cari îşi trag mai tare peste faţă vălul, când sunt privite. Şi noi priveam. Şi am văzut atâtea. Acum, că eram pe urmele lui Dante, am învăţat, în Ravenna, să filăzofăm. Nu acea formă a filozofării, cu care eram obişnuiţi din sălile de cursuri, din seminarii sau cafenele, nu... noi am înţeles pe nesimţite, am simţit aşa dintr'odată, ceeace înţelesesem până aci numai cerebral.

În dinaintea amezii următoare, cerul îşi dădu înlături perdelele de nori, el deveni strălucitor, senin şi frumos, atât de albastru, cum poate fi în seninul său numai un cer italian. Deşi adia o boare lină, care prin suflul ei anemic aproape că durea, piersecile şi strugurii erau răscopţi; totul era galben-auriu şi totuşi fără timp de toamnă. Însă oraşul Ravenna ne mângâia cu liniştea lui domoală.

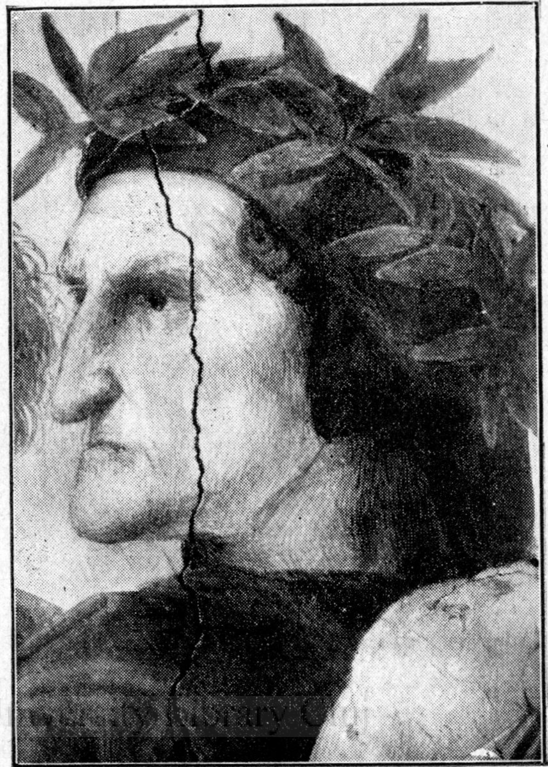
*

Are un înţeles adânc faptul, că tocmai acum, în mijlocul acestei lumi zgomotoase ce strigă şi urlă, să se creieze în jurul mormântului lui Dante o „zonă a tăcerii", adecă un fel de „Paradiso", într'atât cât îşi poate reclama pentru sine un om, un paradis. Înăuntrul unui cerc considerabil din jurul locului de odihnă veşnică al celui mai adânc religios poet al apusului, nu are voe nimeni să vorbească; cine vine acolo trebue să privească numai şi să mediteze.

*

„Nel mezzo del camin di nostra vita mi retrovai per una selva oscura": *În mijlocul vieţii m'am trezit iarăşi că mă aflu în mijlocul unei păduri întunecate,* „Che la diritta via era smarrata: *rătăcit de pe cărarea adevărată,* „Ah quanto a dir qual era e cosa dura": *Ah, ce rătăcire nespus de grea!*

Da, cauza este într'adevăr grea, toate cărările noastre lumeşti duc în Infern. Acolo totul se învârteşte în cercul vicios al vorbăriei primejdioase, al fanteziei deşarte, al păcatelor absurde. Omul devine rău dela om la om. Dac'ar înţelege fiecare, la timpul oportun, să nu vorbească şi să nu întreprindă nimic, câte neajunsuri n'ar fi înlăturate!

Raffael: Dante

*

Înaintea mea am, desigur nu de tot intactă, o ediţie alui Dante favorită mie, editată de Ugo Foscolo din anul 1852 la Torino. În 1866 a ajuns la Triest, după războiul mondial la Viena, şi de acolo în biblioteca mea.

Câţi alţii n'au răsfoit aceste patru volume? Adeseori am încercat să-mi înfăţişez aceasta. Războiul, moartea şi diavolii au sălbătăcit îndelung lumea: s'a ucis şi s'a murit, dar marea poezie, tipărită pe o hârtie simplă, a rămas aci. Ea a tăcut în multe rafturi de cărţi; poate a cântat murmurând încet în sine, în timp ce afară răsunau pocnete de puşti şi pământul se cutremura din cauza urei şi a veşnicei discordii dintre oameni.

Natural, foile sunt îngălbenite, ele predispun la gândul toamnei. Şi e totuşi bine aşa.

Toamna e anotimpul potrivit al lichidărilor, căci se merge spre iarnă. Omul începe să-şi scrie încet testamentul, lăsând moştenire păstrarea cu îngrijorare a nădejdilor primăvăratice într'un viitor mai bun.

Totul devine mai domol.

În curând va ninge, nu mai durează mult...

*

Aşa ajungem noi vrând-nevrân din zona tăcerii, care se cuvine unui poet, şi spre care înclină dorurile noastre.

CORIOLAN BĂRBAT

Grigorescu: Toamna

BISERICA ŞI VRĂŞMAŞII EI

ÎNCERCĂRI ZĂDARNICE

Viaţa bisericii creştine e ţesută din luptă şi suferinţă, cu variaţie numai de intensitate şi formă, după timp şi împrejurări. Probă, aproape fiecare pagină din istoria ei.

Atacuri vehemente a primit ea şi din partea ştinţii.

Fireşte, nu-i vorba de ştiinţa adevărată, nepărtinitoare, cu intenţii curate în cercetările sale patronate totdeauna de seninătatea majestoasă a adevărului. Între aceasta şi Biserică nu poate fi luptă adevărată, findcă adevărul nu se luptă cu adevărul. Dar alături de ştiinţa adevărată îşi ridică mereu capul una de altă factură, tendenţioasă, cu atitudini vădit duşmănoase faţă de tot ce poartă timbru religios, şi pentru care acceptarea unei revelaţiuni divine constitue ceva complet neştiinţific, dând astfel impresia că ştiinţa, după fiinţă ar trebui să fie păgână.

Această ştiinţă – dacă peste tot se poate numi astfel – stă mereu la pândă, căutând prilej potrivit, în care să poată da Bisericii creştine lovitura de moarte.

Şi prilej i se oferă cu prisosinţă. Căci Biserica nu-şi învălue învăţăturile sale în formule echivoce, lipsite de precizie, pentru a putea, când e atacată, să-şi asigure retractare onorabilă. Nu. Ea se înfăţişează cu adevăruri precis formulate şi bine închegate într'un întreg organic.

Îndrăzneala aceasta, se pare, trebue s'o ispăşească din plin, căci mereu i se pun în faţă contradicţii între adevărurile sale şi afirmările unor anumite „ştiinţe şi teorii". D. p. învăţătura Bisericii despre posibilitatea cunoaşterii naturale a lui Dumnezeu e potrivnică tuturor sistemelor idealiste şi pozitiviste ale teoriei cunoaşterii, care resping posibilitatea unei metafizici. Existenţa unui Dumnezeu personal o combat sistemele care nu voesc să ştie de o formă teistă a metafizicei, indiferent cum se numesc ele: ateism, panteism, panenteism, materialism sau monism. Învăţătura despre o lume creată nu armonizează cu susţinerile filozofiei, subiectiv colorate, numindu-se ea solipsism, idealism, acosmism, sau scepticism. Temporalitatea lumii e contestată de acceptarea unei materii existente din veci. Creaţiunea din nimic e basm pentru unii. Învăţătura creştină despre sufletul omenesc nu-i aprobată de o anumită psihologie, fiindcă-l priveşte drept „un complex de afecte". Împotriva libertăţii voinţii omeneşti se ridică determinismul absolut, ş. a. – În felul acesta sporeşte mereu seria obiecţiunilor ridicate împotriva învăţăturilor propovăduite de Biserică.

Şi ce face ea în faţa acestora?

Ştiinţa, când îşi vede un rezultat al său răsturnat de realitatea faptului, îşi revizueşte îndată afirmările, le modifică şi păşeşte liniştită mai departe. Prestigiul său nu sufere nici o ştirbire.

Biserica, fireşte, nu se poate comporta în felul acesta. Căci în edificiul său dogmatic, adevărurile revelate sunt astfel legate între olaltă, încât distrugerea sau retractarea unuia ar provoca îndată prăbuşirea tuturor şi a ei însaş.

Dar Biserica nici n'are trebuinţă să urmeze procedeul ştiinţei. Cunoscând origina învăţăturilor sale, ea nu se teme că programul ştiinţei i le va putea răsturna cândva. Căci oricâte descoperiri va face d. p. geologia, nu va putea nicicând infirma învăţăturile Bisericii despre descendenţa omenirii dintr'o singură pereche de oameni. Oricât de sus s'ar înălţa gândirea omenească pe aripile filozofiei,

nici când nu va putea proba că învățătura despre creațiunea din nimic, despre Sf. Treime sau cele două naturi în Hristos, ar fi împotriva rațiunii. Și adevărurile sale de credință, susținute cu hotărâtă intransigență, Biserica nu le-a pus în circulație abia după veacuri întregi de muncă cheltuită pentru construirea unui sistem doctrinar menit să le apere de atacuri. Nu. Ea le-a predicat cu aceeaș hotărâre dela început: și atunci, când abia se căutau posibilități de exprimare precisă pentru bogatul cuprins al revelațiunii divine.

Fer. Augustin și-a scris ale sale Retractationes. Biserica nu cunoaște așa ceva. Putându-i-se proba o singură contradicție între adevărurile sale, ea ar fi nimicită.

Iată deci curajul pe care-l afirmă Biserica în fața științii necredincioase, și cu care primește ea senină orice luptă.

Și împotriva ei s'a dus lupta cu inverșunarea unui Iulian, ironia unui Cels și Voltaire, și a pus-o la încercări de rezistență mult mai grele decât toate edictele de persecuții ale cezarilor romani.

Pe teren filozofic a început lupta mai vehement cu atacurile pornite prin neoplatonism de vechea filozofie păgână, urmate de loviturile puternice ale kantianismului; iar pe cel teologic, cu ereziile din timpul post-apostolic. Căci ideile filozofiei platonic-pytagoreice și stoice s'au întâlnit în gnosticism cu învățăturile religiilor orientale, împotriva Bisericii. Astfel drumul acesteia a trebuit să străbată seria bogată a ereziilor trinitare, cristologice și antropologice, până la ofenziva raționalismului, modernismului și ateismului.

Lupta împotriva Bisericii e dusă cu inverșunare. Știința necredincioasă pare sigură de biruință. Căci idea de liberate trezită de renaștere și umanism, deprecierea ideei de autoritate și desfacerea de orice tradiție, consolidează tot mai mult atitudinile adversare Bisericii. Astfel materialismul și monismul, după părerea lor, au desființat existența lui Dumnezeu și a sufletului omenesc.

Nietzsche strigă plin de mândrie: Dumnezeu a murit, trăiască supraomul! Un Wellhausen destramă toată concepția Bisericii despre V. T. Strauss și Renan răpesc sfintelor Evangelii cuprinsul supranatural, ș. a. În felul acesta știința necredincioasă a deslănțuit împotriva Bisericii creștine o formidabilă ofenzivă, cu hotărâtă încredere în biruință. Și ar fi fost de ajuns să se fi clintit un singur adevăr din sistemul dogmatic al Bisericii, ca biruința să fi revenit necredinții.

Și totuși nimic nu s'a putut clinti. Biserica prin reprezentanții săi a înfrânt temeinic și fără putință de răspunsuri obiective, toate obiecțiunile. Mai mult, chiar din rândul celor ce-au combătut-o mai vehement, mulți, dându-și seama de rătăcirea lor, au trecut de partea Bisericii, apărând-o de acum înainte.

Și Biserica știa că numai așa se putea întâmpla. Căci acelaș Dumnezeu, care a descoperit adevărurile de credință, a dat omului și lumina minții. Și Dumnezeu nu-și poate nega afirmările Sale, nici adevărul nu poate veni în conflict cu adevărul. Pentru acest motiv, între Biserică și adevărul sigur al științii, nu poate fi ceartă cu adevărat.

Dar, se întâmplă că unii cercetători își mai părăsesc din când în când domeniul specialității, și trecând în alte domenii, fac de aci afirmări împotriva celor profesate de Biserică. Efectul lor nu se simte însă, fiind făcut de necunoscători. La fel se pot ivi contradicții, aparente, când din progresul atât de înaintat d. p. al fizicii și tehnicii; se trage concluzia, falsă, că o știință ce stăpânește atât de mult lumea și împărăția aerului, trebue să inspire aceeaș încredere și în materie de credință religioasă. Dar e o deosebire fundamentală între faptul că o știință inventează mașinile cele fine, și între faptul că tot ea formulează și răspunsuri de natură religioasă, potrivnice celor date de Biserică, fără să le poată întări prin nici un experiment.

De altfel contradicțiile ridicate de știința necredincioasă se desființează singure în lumina cercetărilor făcute de știința nepărtinitoare, dovedindu-se că ceva sau a fost considerat drept rezultatul sigur al științii, pe când de fapt nu era, sau era socotit adevăr dogmatic, și totuș nu era.

Apoi Biserica a dat răspuns complet tuturor întrebărilor referitoare la marile probleme ale omenirii. Știința necredincioasă s'a ridicat cu inverșunare împotriva lor, și totuși nu l-a putut răsturna pe nici unul. Biserica, cu învățăturile sale, a rezistat neclintită celei mai severe și amănunțite critici.

E capabilă în aceeaș măsură și știința necredincioasă? Poate ea da explicații mulțumitoare d. p. cu privire la origina, scopul și sensul lumii și vieții omenești? Încercări a făcut multe, însă zadarnic. Lucru firesc, căci respingând revelația supranaturală, se trezește într'un labirint de contraziceri, de unde nu mai poate ieși cu fată curată.

Ce răspunsuri mulțumitoare a putut ea da despre originea și ținta omului, despre legea morală, despre sensul vieții și suferinții? În fața mormintelor marilor genii ale lumii sau ale celor dragi nouă, ne-a dat filozofia o singură idee, care să poată trezi în noi cel puțin o rază de nădejde

mângăetoare despre rostul vieții? Nimic, sau foarte puțin.

Iată unde ajunge știința, care nu voește să recunoască realitatea revelației divine, nu voește să urmeze căile trasate de adevărurile eterne ale Bisericii creștine. Sensul evenimentelor și problemelor celor mai însemnate din istoria lumii îi rămâne inaccesibil. Căci din toată frământarea bimilenară a istoriei universale se desprinde cu certitudine adevărul, că nici un singur rezultat sigur al științii nu vorbește împotriva Bisericii. Iar în problemele cele mai însemnate ale omenirii, știința, fără lumina Bisericii, nu poate ajunge la nici un rezultat sigur. Biserica este de origină divină. Nime și nimic pe acest pământ n'o poate dobori. Orice luptă împotriva ei este zădarnică.

De aceea părerii că azi zilele Bisericii se încheie, îi opunem hotărât afirmarea, că într'un anumit sens, ele abia încep. De acum înainte, când la orizont par a se ridica din nou deasupra ei nori negri, amenințători, când în unele părți munca ei constructivă în mijlocul poporului e răsplătită cu sângeroase persecuții oficiale și cu scoaterea de sub orice lege și scut, Biserica va dovedi că are aceeași putere ca și în trecut, când a biruit toate atacurile deslănțuite împotriva ei.

O. BUCEVSCHI

NOTE DE DRUM

PRIN ȚĂRILE APUSENE

PASUL BERNINA ST.-MORITZ ÎN ENGADIN

Dimineața, din Poschiavo am telefonat la Maloja și-am întrebat dacă se poate merge cu mașina pe acolo la St.-Moritz. Mi s'a răspuns că zăpada e de 40 cm. grosime și acum ninge mereu. N'am deci noroc anul acesta să merg cu mașina la St.-Moritz. Am lăsat deci mașina în Poschiavo și-am plecat cu trenul prin pasul Bernina. Un drum de două ore cu trenul pentru care am plătit 19 franci elvețieni, adică vre-o 700 Lei românești, dus și întors. E cel mai scump tren elvețian. Regiunea prin care mergem este curat italiană, dar la gară și în tren personalul aproape tot e german. Inscripțiile toate sunt mai întâi în nemțește apoi în italienește până la St.-Moritz, unde sunt numai în nemțește. Elveția, statul tampon între Italia și Germania, e făcută mai mult în favorul germanilor. Romanșii din Engadin desnaționalizându-se se fac toți nemți, nu italieni. Andrea Bess, servitorul care îmi duce bagajul la gara din Poschiavo, e romans, dar știe nemțește perfect și numai cunoștințele mele etnografice l-au descoperit că nu e neamț.

Trenul electric — în Elveția toate căile ferate sunt electrice — urcă în panta frumoasă dela Poschiavo și aproape o oră avem în fața noastră, și sub noi când la stânga când la dreapta, sătulețul acesta italian. Casele acoperite cu lespezi de piatră, par jucării. Ajungând în gara Cadera la 1383 m. înălțime, găsim puțină zăpadă. La Cavvaglia la 1693 m. zăpada e mai groasă. La Alp-Grüm 2091 m. e iarnă grea, zăpadă groasă, ger, furtuni și nu se vede nimic împrejur par'cam fi în iad. Dar trenul, cu cele două vagoane ale lui, despică zăpada și merge. La Ospizzio Bernina 2256 m. suntem în iad; trenul trece printr'un tunel de zăpadă, încât mă gândesc, cum de a 'ndrăsnit trenul să plece azi. Dar se vede că zăpada de acum e nimica față de cea de iarna. La Bernina-Häuser 2049 m. e tot iad. De sigur mai jos, și la St.-Moritz nu mai e zăpadă. Scoborâm cu trenul mai jos, încât inima mea tresaltă iarăș când ne apropiem de gara Morteratsch 1899 m.: Ghețarul la care ne-am oprit cu mașina acum doi ani! Ce zăpadă groasă e acum aici! De aici până la St.-Moritz nu mai e mult prin urmare și acolo e zăpadă. Trenul pornește, iar o fată drăguță în halat alb dela gara și restaurantul Untratsch urmărește trenul cu ochii ei frumoși și cu hainele ei albe și curate cari par și mai frumoase în zăpada asta proaspătă și nepătată, dela altitudinea asta mare.

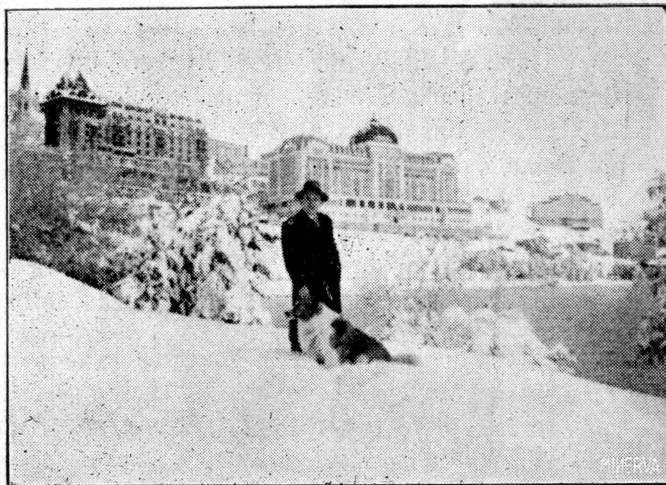
Gări mici și curate, îngropate în zăpadă se înșiră dealungul liniei ferate: Surovas, drăguța Pontresina, Schlarigna — numele roman al Celeronei, — tunelul și apoi ne oprim în gara St.-Moritz, la altitudine de 1778 m. E frig; ger. De astădată voi merge la Grand Hotel să văd cum e în cel mai mare hotel din St.-Moritz. În gară pustiu. Nici o sanie, trăsură sau automobil, sau „omnibus". Pentrucă acum nu e „sezon". Marile hoteluri din St.-Moritz: Carlton, Grand, Palace și Kulm stau toate cu fețele spre soare. Pe drum zăpadă groasă, iar oamenii primăriei umblă cu cilindri mari de fier masiv, trași de cai și bătucesc zăpada pe drum. La Grand Hotel este închis. Toate hotelurile mari de aici sunt deschise numai în cele două mari sezoane: de vară și de iarnă. Sezonul de iarnă ține dela Crăciun până în Martie, iar cel de vară din Iunie până la începutul lui Septemvrie. Mă duc deci tot la hotelul meu de acum doi ani: St.-

Moritzerhof. Trec pe lângă Suvretta-Haus și privesc cu mirare statuia goală în bronz a bărbatului care aruncă cu piatră; complect goală, ca statuile din muzee. Hotelul meu e încălzit și acum are apaduct cu apă rece și caldă în permanență. El costă franci 4,59 adică vre-o 250 Lei pe zi numai camera. Mă spăl și mă îmbrac din nou și ies. În stradă o mulțime de copii frumoși, toți îmbrăcați în costum de sky albastru închis, se dau cu skiile de sus dela Moritzerhof până la poștă. Mă plimb pe străzi până în St.-Moritz-Bad. E ger dar nu bate vântul. Toți bărbații au ghete groase și ciorapi groși, iar femeile cisme de gumă. Dar nu sunt femei pentru „flirt". Unde e frumoasa de acum doi ani dela Silvaplana, să ne mai zimbească! Dar e destul de bine și acum. Am văzut muzeul Segantini, unde tot nemții sunt stăpâni și pe tablourile italianului sunt numai numiri nemțești; așa de exemplu tabloul pe care Segantini l-a numit numai „Aratura in Engadini" acum are numai nume nemțesc: „Am Pflug." În sătulețul romanș San Murezzan — numele adevărat al San Moritzului — sunt numai nemți. Seara câte-odată mai auzi oameni năcăjiți salutându-se cu „buna saira" sau cu: „Che fas tii?" E o limbă românească „stricată". Am vorbit cu unul românește și m'a înțeles destul de bine. Școala primară din San Murezzan e romanșă, are pe frontispiciu inscripție lungă în limba romanșă, dar intrând în ea am auzit vorbindu-se numai nemțește. O societate de turism de aici e compusă numai din nemți cari țin ședințe regulate și dau numiri nemțești munților latini, așa cum „Karpatenverein" din Ardeal face în România.

Chiar azi, în hotelul meu, societatea are adunare și stau și eu și ascult la acești nemți cum vorbesc și cum fac planuri de parc'ar fi în Germania, nu într'un ținut curat latin. Cu organizații de acestea, într'o sută de ani toți Romanii din Engadin și din Grisoni se desnaționalizează și se fac nemți.

St. Moriz: Cu schiile

St. Moritz

Seara la cinema un film frumos, dar numai în nemțește: „O femee ca tine cu o melodie minunată de tango"

„Ich hab' in meinem Liebe einen Dieb
Und sag Euch gnädige Frau: ich hab dich lieb..."

cu o orhestră foarte bună și cu un acord admirabil în instrumente. Aș mai fi ascultat-o odată dacă s'ar fi putut. Am să caut în vre-o librărie melodia pusă pe note.

A doua zi am fost la Sanatoriul-școală Belmunt. Directorul, foarte drăguț, mi-a dat informații: Pentru o taxă de 12 franci pe zi se primesc copii între 5—14 ani, li se face școală, iar în pauză fac sporturi. Acum, când vizitez sanatorul, afară în în soarele care nu poate topì zăpada, copii drăguți și plini de viață se dau cu skiile. Sunt fetițe și băeți de drăgălășenie neînchipuită.

„Din *Balcani,* nu ne vine aproape nimeni, îmi spune directorul. E prea departe, iar valuta e piedecă și mai mare. Acum nu e sezon, iar zăpada de azi e o escepție. Iarna e sezonul în plin, când și marile hoteluri sunt deschise. Atunci zăpada e mai groasă, vânturi nu sunt, iar copiii patinează și fac ski în pielea goală câteva ore pe zi. Atunci să vii aici, D-le Doctor, prin Ianuarie și Februarie, să vezi la „Palace" femei frumoase și bogate!"

Am stat două zile la St.-Moritz și zăpada a rămas. Dacă veneam cu mașina, nu mai puteam ieși de acì. Am înghețat însă eu, fiindcă aveam numai pantofi și eram cu picioarele tot ude, deșì în camera hotelului era cald. M'a sărutat deci și pe mine soarele de iarnă din St.-Moritz, ca și pe atâta lume care vine aici și despre care am citit în romanele „Soarele din St.-Moritz" și „Trăiască viața".

Și acum un vis de-al meu care sper că se va izbândi odată:

Gara din St.-Moritz are 1778 metri înălțime de-asupra nivelului mării, iar sanatorul Belmunt 2000. Gara din Piatra-Albă ar avea 1500 metri, iar Belmuntul de acolo cam 1850 m. Calea ferată Poschiavo—St.-Moritz are cam 50 km. lungime; calea ferată Sebeș—Piatra-Albă ar avea vre-o 80 km. Lărgimea văii din Piatra-Albă și Frumoasa e mai mare decât a văii din St.-Moritz. St.-Moritz e înconjurat de munți cari ating 3500 metri; „Piatra-Albă—Frumoasa" e înconjurată de munți de 2250 m. Lacul St.-Moritz nu-l avem; avem însă două lacuri mai mici în vârful „Frumoasei" și al Cindrelului cari ating înălțimea de 1999 metri. Condițiile atmosferice nu le cunosc în Piatra-Albă-Frumoasa, dar cred că nu sunt rele.

Va să zică: St.-Moritz = Piatra-Albă—Frumoasa. Meran = Ciunget. Nizza = Valea Batovei.

(Va urma) Dr. EUGEN DOBROTĂ

LUBYANKA

Jagoda, atotputernicul șef al G. P. U.-lui

Jagoda, șeful G. P. U.-ului, care are drept de viață și de moarte actualmente asupra întregei U. R. S. S. — lucrează optsprezece ore pe zi pentru a conduce epurarea partidului, armatei și poliției ruse.

Târziu în noapte, stă de veghe într'o cameră cunoscută sub numele de camera 101, în vasta clădire de piatră roșie din Lubyanka, cartierul general al G. P. U.-ului.

Este într'adevăr șeful unui stat în stat. A primit dela Stalin noui puteri pentru a aresta, fără să se uite la rang, orice persoană suspectă de a fi amestecată în complotul împotriva stăpânului său.

El ține în mână ițele celei mai abile și mai înspăimântătoare poliții din lume.

Ridicând receptorul, apăsând pe un buton, el este imediat în legătură cu subalternii săi din douăzeci și patru din cele mai de seamă orașe din U. R. S. S. Nimeni nu poate să asculte convorbirea sa. Liniile telefonice sunt linii speciale ale G. P. U.-ului și sunt păzite de el. Dar Jagoda poate asculta toate convorbirile telefonice din țară. N'are decât să părăsească odaia 101 și să intre în camera vecină, zisă cabinetul negru, la postul central de ascultare.

O altă cameră vecină este destinată controlului. E locul de întâlnire a tuturor spionilor cari sub ordinele lui Jagoda pot urmări și spiona orice persoană din Rusia.

Numărul spionilor a fost împătrit de curând, spre a descoperi pe dușmanii adevărați sau închipuiți ai lui Stalin.

Postul pe unde scurte din Lubyanka este un post emițător și receptor, a cărui lungime de undă rămâne secretă și se schimbă în fiecare săptămână. Lubyanka este acum închisoarea unde au murit mii de persoane și unde au înebunit alte mii.

Clădirea cuprinde trei etaje deasupra solului și patru dedesupt. Acestea din urmă adăpostesc cele patru clase de prizonieri.

Prima clasă se bucură de lumină și de celule aerisite, ca niște camere de hotel. Clasa doua este a celulelor ordinare. Celulele de clasa treia sunt capitonate cu plută, nu au nici o fereastră și nu primesc nici un pic de aer proaspăt. Lumina electrică arde zi și noapte și domnește acolo o temperatură constantă de 86 gr. Fahrenheit.

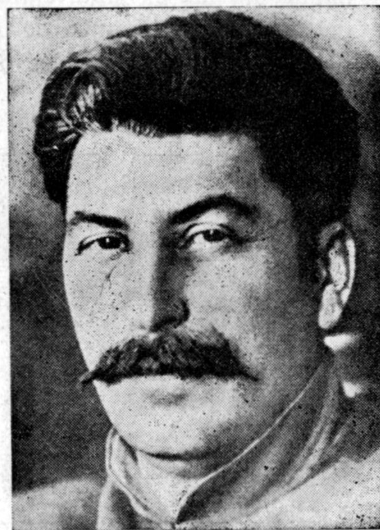
Celulele de clasa patra înebunesc pe prizonieri în douăzeci și patru de ore. Ele n'au nici o fereastră. Lămpi electrice orbitoare ard permanent și volumul de aer e cu grijă calculat, ca să ție persoana vie. Dar prizonierii sunt apucați de nebunie din cauza căldurii tropicale care domnește aci și care nu scade niciodată sub 110 gr. Fahrenheit.

Se dă odată pe zi prizonierilor apă sărată.

Mari tuneluri subterane leagă închisoarea Lubyanka de cartierul general G. P. U. și de Kremlinul lui Stalin.

6000 soldați de poliție sunt încazarmați în Lubyanka.

Primesc o soldă de cinci ori mai mare ca a unui soldat roșu și o hrană mai bună decât aceea a ofițerilor superiori ai armatei. Nu există buget special pentru G. P. U. Jagoda primește atâți bani câți cere. După Stalin, Jagoda este omul cel mai puternic din U. R. S. S. Nu există om mai anturat și mai curtat ca el. Chiar cei mai înalți conducători ai U. R. S. S. caută să fie în buni termeni cu el.

Stalin, țarul roșu

CRONICĂ DRAMATICĂ

Teatrul Național din Cluj

Dl V. Papilian
directorul Teatrului Național din Cluj

Stagiunea teatrului clujan s'a redeschis în acest an subt noua conducere a dlui profesor Victor Papilian, președintele Societății Scriitorilor Români din Ardeal.

Teatrul nostru clujan – abia scăpat de pacostea regimului concesionar, care i-a stânjenit păgubitor activitatea și i-a zăbovit evoluția – a fost readus cu trudă la o respirație normală de fosta direcțiune a dlui Z. Bârsan, fondatorul și organizatorul teatrului.

Ordinea fiind restabilită, actuala conducere are misiunea să contribue la realizarea unei nouă faze de propășire al acestui important factor de viață spirituală ardeleană; faza precursoare îndeplinirii ultimului țel: realizarea unui *teatru național ardelean,* atât ca instituție culturală menită să servească întreg Ardealul, cât și ca făuritor de înalte valori artistice cu pecete ardeleană. Un teatru prin care duhul Ardealului să grăiască tumultuos și original, așa cum a grăit prin celelalte genuri de manifestări artistice. (Această chestiune o vom desbate cu alt prilej în coloanele acestei reviste).

În slujba acestei misiuni actualul director aduce prestigiul scriitorului de elită, iscusința și avântul dsale veșnic tineresc și mai ales pasiune dogorâtoare pentru asemenea îndeletniciri. Principiul vital al teatrului este, în primul rând, patima. De această patimă mare am vrea să se molipsească și colaboratorii dsale mai tineri – generația de care va depinde soarta de mâine a teatrului nostru.

Realizarea acestei contagiuni ar însemna pentru teatru un însemnat câștig. Căci una din insuficiențele îngrijorătoare ale acestui teatru este tocmai lipsa la cei tineri, a acestei patimi înflăcărate. Garda fondatoare a teatrului se descompletează din an în an, iar locurile celor plecați sunt – cu foarte rare excepții – ocupate numai în buget. Pregătirea, deci, a unei avangarde este una din problemele esențiale, care trebue avută în vedere de actualul director.

O priveghere mai atentă la întocmirea repertoriului – cu predominarea principiului estetic la alegerea pieselor, iar nu a combinațiilor de culise – apoi repartizarea repertoriului pe categorii de spectatori, ar servi mai bine scopurile instituției. (S'ar evita astfel unele greșeli păgubitoare din trecut, când se putea vedea la unele spectacole, ca cele destinate muncitorilor, galeria și balcoanele tixite de ucenici, care după o grea zi de lucru erau aduși să vadă *Hedda Gabler*, sau matinee școlare cu piese decoltate ca *Micul Weber* etc.) N'avem cuvinte destule pentru a-i pune dlui director la inimă chestiunea teatrului pentru țărani.

Cele câteva realizări de până acum și felul deosebit în care s'a deschis stagiunea, îndreptățesc aceste nădejdi.

Piesa de deschidere n'a mai fost aleasă din repertoriul de naftalină – cum se obișnuia până acum – ci una din lucrările originale moderne și anume drama *Pavilionul cu umbre* a lui Gib. Mihăescu, înregistratorul fenomenelor de nevroză de după războiu, scriitorul cu viziune tragică a vieții. Deschiderea stagiunii a avut astfel și un sens comemorativ, întâiul „parastas artistic" oficiat pentru preaslăvirea memoriei prematurului dispărut. E cel mai frumos omagiu pe care Ardealul l-a adus talentatului scriitor. Cuvântul de prețuire și de caldă evocare rostit cu această ocaziune (dl V. Papilian în numele Teatrului; dl prof. I. Chinezu în numele Soc. Scriitorilor Rom. din Ardeal și dl Nichifor Crainic în numele grupării Gândirea) a prilegiuit publicului clujan o seară de reculegere pioasă și de simpatie vibrantă, cum rar s'a simțit la vreun alt prilej.

Acțiunea piesei se desfășoară subt obsesia unei întâmplări consumate cu vreo 20 de ani în urmă (boierul Ilarie, tatăl Lianei, eroina dramei, a ucis pe amantul soției sale).

Umbra păcatului reînviat de fantezia diabolicului personagiu Geo, planează iar, ca un destin, asupra fericirii Lianei. Evocând pe amantul de odinioară, Geo, reușește să pervertească sufletul Lianei și să-i deștepte gustul viciului, a cărui drojdie o purta, poate, în inconștientul ei.

Dar în acest joc diabolic Geo e sortit să fie soț, nu amant și terorizat de propria-i operă, nemai putând înțelege dacă intenția de adulter a soției sale este joacă sau realitate, sfârșește în moarte.

Această lucrare prezintă calitățile și lipsurile inerente primei încercări. Scrisul lui Gib. Mihăiescu, plin de nerv dramatic, cu ușurința prezentării rapide a unui conflict și înfățișarea activă a

personagiilor îl indicau spre acordarea cu uşurinţă a formei dramatice. Sunt calităţi care s'au realizat în această dramă. O expunere rapidă a temei, cu o strânsă gradare a conflictului, o conturare precisă a personagiilor şi mai ales o putere îndemânatică de a încorda interesul publicului şi a sugera o atmosferă apăsătoare de tragic erotic. Reminiscenţe din procedeele epice i-au rămas însă în dialog, care nu e teatral, ci literarizat — fapt care produce uşor alunecare spre tonul declamator — şi modul nuvelistic cum a realizat tema centrală: o fire demonică prinsă în păienjenişul pe care singur şi l-a ţesut şi pedepsită de propria-i operă.

Pe scena noastră piesa s'a bucurat de o interpretare justă sub supravegherea atentă a dlui Neamtzu-Otonel, cu excepţia câtorva momente prea declamator subliniate.

Din repertoriul clasic s'a reprezentat „Cidul", care în acest an împlineşte trei veacuri de glorie. Un spectacol îngrijit realizat de direcţia de scenă dlui St. Braborescu.

Un deosebit succes a înregistrat piesa lui Sutton Vane: „În larg." Autorul este un nume cu răsunet în dramaturgia modernă engleză şi unul dintre cei mai mari actori şi regizori ai Londrei. Cariera dramatică i-a fost consfinţită de această piesă, care s'a jucat întâia oară în 1923, la Londra, unde s'a reprezentat de 800 de ori într'o singură stagiune în 10 teatre deodată. A făcut apoi înconjurul lumii, fiind înscenată de cei mai reputaţi regizori. Cu deosebit succes s'a jucat la Paris, în înscenarea măiastră a lui Jouvet, în teatrul său „Comédie des Champs Elysées" şi la Viena, montată de Reinhardt la „Iosefstadt-Theater". La noi s'a înscenat întâia dată la Cernăuţi, de dl Victor Ion Popa, în stagiunea model din 1927/28.

Piesa aceasta stranie şi originală aduce în scenă personagii ireale — morţi care se cred vii — cari sunt surprinşi în marea călătorie spre celălalt tărâm, o atmosferă de halucinaţie, de amestec de real şi fantastic, de sens profund şi de glumă, prin care ni se sugerează tema: continuitatea vieţii sufleteşti după moarte. Viaţa din celălalt tărâm n'ar fi decât o continuare a vieţii de pe pământ, schimbată doar după meritul faptelor dinaintea morţii.

Inscenarea acestei piese pune o interesantă problemă de interpretare. Jouvet a interpretat-o în sens aproape realist, iar Reinhardt simbolic. Mai aproape de sensul piesei este îmbinarea acestor două stiluri, aşa cum a realizat-o la noi d. V. I. Popa. La Cluj s'a adoptat interpretarea realistă, înfăptuindu-se un spectacol pentru care dl E. Bobescu şi colaboratorii săi merită toate elogiile.

STAN MOSORA

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Î. P. S. S. Nicolae al Ardealului: MONAHISMUL ORTODOX. Sensul şi misiunea lui în viitor. (Cuvântare rostită la deschiderea adunării eparhiale în 18 Mai 1930.) Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1936, în 8°, 29 pag.

În această broşură înaltul ierarh pune problema reorganizării monahismului ortodox din Ardeal. Născute din spiritul religios al poporului credincios şi din dărnicia boerilor şi a voevozilor români, mănăstirile ortodoxe au fost veacuri dearândul focare ale culturii naţionale şi citadele indestructibile ale credinţei strămoşeşti. Aceste mari calităţi le-au cunoscut însă şi agenţii catolicismului vienez. De aceea în vara anului 1764 generalul N. A. de Buccow a dat ordinul neronian, ca mănăstirile de lemn să fie arse, iar cele de piatră să fie distruse. Acum, după războiul întregirii noastre naţionale, e o necesitate imperioasă refacerea mănăstirilor şi încadrarea lor în ritmul vieţii cultural-bisericeşti. După ce arată rolul mănăstirilor în Ardeal, Î. P. Sf. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan face o serie de reflexii asupra monahismului ca principiu de viaţă. „Monahismul este şcoala lepădării de sine şi a devotamentului în slujba lui Dumnezeu, dus până la jertfă." Desăvârşirea morală se cere dela toţi creştinii, dar în monahism e o jertfă de bună voe, e o luptă cu materia, cu viaţa, pentru spiritualizare. „Şcoala acestei lupte este ceea ce se 'nţelege sub asceză."

Departe de lume, monahul prin contemplaţie trăeşte o intensă viaţă religioasă. Tinzând spre spiritualizare, îşi formează caracterul intrasigent şi îşi căleşte voinţa pentru o dârză rezistenţă faţă de orice primejdie care ar ameninţa Biserica. Clerul nostru necelibitar nu poate satisface integral exigenţele misionarismului modern. Mănăstirile contribue în mare măsură la combaterea secularismului. „Monarhismul e chemat să înoiască forţele morale ale naţiunii în albia Bisericii".

Revenind la istoria M-rei din Sâmbăta-de-sus, care în 1761 a scăpat de urgia lui Buccow dar a fost distrusă de urgia episcopului unit Grigorie Maior din Blaj, constatăm cu firească bucurie că ea renaşte acum prin grija I. P. S. Sale, ca un „puternic focar de viaţă spirituală."

IOSIF E. NAGHIU

Onisifor Ghibu: ORDINUL CANONIC PREMONSTRATENS DIN ROMÂNIA. Un instrument în serviciul revizionismului maghiar. (Studii și Documente privitoare la politica religioasă a României întregite, sub direcția dlui Onisifor Ghibu. Nr. 3). București, Ed. Universul, 1936. în 8⁰, 128 p. Lei 40.

Neobositul luptător pentru drepturile Bisericii noastre a întemeiat o bibliotecă pentru studiul politicii religioase a României întregite. Numărul I, apărut în 1935, se ocupa cu problema Concordatului. În opera mai nouă se ocupă de ordinul premonstratens. Întemeiat în sec XII de Sf. Norbert din Premontré, pe baze augustiniene, acest ordin se răspândește încurând și în alte țări. În sec. XIII Regele Ștefan II aduce câțiva călugări și în Ungaria (Iasovia, Leles, Oradea). La 1494 în urma abuzurilor la cari s'a dedat, ordinul a fost expulzat din Ungaria. A fost readus abia în sec. XIX, când în urma expulzării iezuiților au rămas multe școli fără profesori *și mai ales pentru a servi ideea de stat maghiar.* În câteva decenii a ajuns să aibă un important rol politic. În 1868, când abatele de Tongerlo (Belgia) a lansat ideea unirii tututor abațiilor premonstratense din lume, *abația dela Oradea, pusă în slujba iredentismului maghiar, a refuzat această colaborare.*

După războiu, membrii ordului au devenit propagatori fanatici ai iredentismului maghiar. Din studiul foarte documentat al dlui prof. O. Ghibu, rezultă clar, că odată cu apunerea statului maghiar s'a terminat și rolul premonstratensilor, cari n'au fost decât o unealtă politică, o miliție în haine monahale a Ungariei antebelice. Drepturile pe cari le are le-a obținut prin fraude. Aduc un singur exemplu: deși au fost readuși în Ardeal la 1806, pe sigilul lor au pus anul 1699.

Cartea scrisă obiectiv și foarte documentat, o recomandăm tuturor acelora cari își dau seama de marea importanță a problemei religioase din România Mare.

IOSIF E. NAGHIU

Onisifor Ghibu. SFINȚII UNGURI ÎN ROMÂNIA. Eliminarea lor din cărțile liturgice, de către Papa. Măsurile pe cari trebue să le ia Românii, drept urmare a acestei dispoziții. (Studii și documente privitoare la politica religioasă a României întregite, sub direcția dlui Onisifor Ghibu. Nr. 3). București, Ed. Uuniversul, 1936, în 8⁰, 32 p. Lei 15.

Ultimul număr din Biblioteca de politică religioasă este o adevărată revelație. El dovedește un fapt important: că romano-catolicismul unguresc din Ardeal a transformat în elemente pentru propaganda revizionistă ceeace e mai sublim în doctrina blândului și a divinului Iisus. Pe Fiul lui Dumnezeu îl prezintă ca *Dumnezeu specific maghiar,* pe Maica Domnului o pune chiar în litanii ca *Marea Mamă a Ungariei* și o împodobește cu coroana Sfântului Ștefan. Sfinții unguri (Ștefan, Ladislau, Emeric, Elisabeta, etc.) sunt patronii diecezelor și ale institutelor catolice din Ardeal. Icoanele lor, servesc ca mijloc de propagandă. Acestor sfinți le consacră rugăciuni, prin cari li se cere ajutor împotriva statului care îi apără și le asigură progresul. În 19 Dec. 1934, fiind adunarea L. A. R. la Timișoara, s'a cerut dela provincialul piarist să îndepărteze dela intrarea liceului „piarist" pe sfinții regi unguri provocatori.

În loc să-i ia și să-i pună într'un muzeu, *din ordinul provincialului piarist Dr. Venceslav Biró* au fost distruși. Să nu uităm însă că acest provincial are ca monah numele de Ștefan – „a rege Stephano". Au fost creștini cari au murit pentru sfinții lor; dar iată acum un monah creștin, care își distruge sfinții (chiar patronul!) și se și lapădă de ei. Voind să pecetluiască sub egida Vaticanului iridentismul lor, au tipărit un liturghier (Missale Romane) în care au introdus toate rugăciunile iredentiste adresate sfinților unguri. Liturghierul a fost aprobat de Primatul Ungariei prin vicarul său Dr. Iulius Machovich. Papa informat de această apucătură, a revocat Liturghierul; ediția nouă a apărut fără rugăciunile închinate sfinților unguri, iar icoana Maicii Domnului de pe prima pagină, nu mai are coroana Sf. Ștefan.

IOSIF E. NAGHIU

Paul Constant. RÂIA roman. Craiova, Ed. Ramuri, 1936, în 8⁰, 207 p. Lei 60.

Recent a apărut de sub teascurile editurii „Ramuri" din Craiova, un roman – *Râia* – scris tot de un „neromancier de meserie". Dl Paul Constant a publicat versuri (Litanii pentru cei uitați, Ceasuri ostenite,) schițe (Măști pentru muzeu, Zugrăveli), cărți educative și didactice (Ostășești – în colaborare cu Maior C. Savopol – Noțiuni de legislație militară, Îndrumări în administrația militară) precum și Monografia jud. Romanați (în colaborare cu d-nii Șt. Ricman, V. Enescu și Dr. Iosif).

Romanul recent apărut își ia ca subiect personagii din lumea lui Caragiale, din lumea suburbană cu peripețiile și ridicolul ei. Defilează în fața ochilor sufletești ai cetitorilor întreaga societate de funcționărași cu pretenții de modernizare și cu pasiunea de imita pe superiori. Eroul prin-

cipal e tipul parvenitului. Ajuns în mediul perceptiei și al poliției, încearcă să urce cât mai sus pe scara ierarhiei. Prin metode imorale și mai ales prin adulter – ajunge peste câtva timp... deputat.

Cartea redă în mod destul de viguros și cu un real talent satiric un rău social – tendința de parvenire a lumii suburbane, prin orice mijloace. Ceeace scrie e trist și condamnabil din punct de vedere etic... dar e adevărat.

IOSIF E. NAGHIU

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

La noi

Gheorghe Lazăr

BUSTUL LUI GHEORGE LAZĂR. Memoria lui Gheorghe Lazăr, marele dascăl al neamului, a fost cinstită cu un bust ridicat la Avrig din pilduitoarea strădanie a învățătorimii din județul Sibiu. Bustul a fost desvelit în cadrul unei solemnități impresionante care a întrunit în satul de naștere al lui Gh. Lazăr câteva mii de Români în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Inițiativa ridicării acestui monument se datorește dlui I. Dragomir revizor școlar în Sibiu. Ea cinstește în chip deosebit pe cel ce s'a ostenit pentru înfăptuirea ei.

CONGRESUL „FRĂȚIEI ORTODOXE ROMÂNE". ÎN 25-26 Octomvrie s'au desfășurat la Arad marile festivități în legătură cu congresul „Frăției Ortodoxe Române". Congresul a întrunit și de astădată floarea intelectualității ardelene în frunte cu ierarhii dreptcredinciosului popor de dincoace de Carpați.

În dimineața primei zile s'a săvârșit sfânta liturghie de către Prea Sfințitul Episcop Andrei al Aradului înconjurat de mare sobor de preoți. La sfânta Liturghie s'au împărtășit o seamă de credincioși intelectuali membrii ai Forului. La orele 12 președintele Frăției, dl S. Pușcariu, deschide congresul în palatul cultural printr'o frumoasă cuvântare, trecând în revistă toate problemele naționale și bisericești cari frământă azi marea obște a neamului românesc. Remarcabile cuvântări au mai rostit cu acest prilej I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop Andrei, dl profesor I. Lupaș, O. Ghibu, dl I. Moldovan președintele Secției Arad a Forului, I. Groza prefectul județului, R. Coțoiu primarul orașului ș. a.

După masă la orele 4 a avut

Crucea dela mormântul lui V. Goldiș

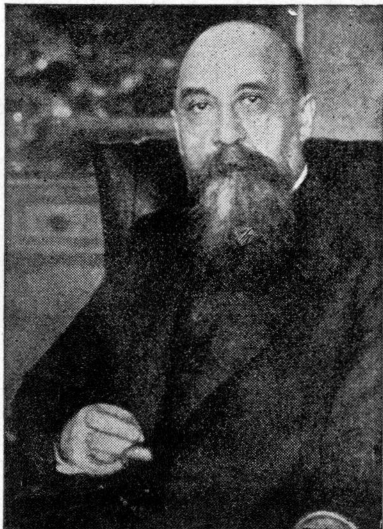
loc desvelirea unui monument pentru cinstirea memoriei regretatului V. Goldiş. La orele 6 p. m. congresiştii au ascultat conferinţa dlui Nichifor Crainic despre „Concepţia de viaţă a ortodoxiei“, iar la orele 9 seara a avut loc tot în Palatul Cultural concertul dat de corurile arădane cu concursul măiestrului G. Folescu (voce) şi a măiestrului Sandu Albu (vioară.

A doua zi după sfânta liturghie săvârşită de P. S. Episcop Nicolae al Clujului încunjurat de mare sobor de preoţi, s'a ţinut tot în Palatul Cultural a 2-a şi ultima şedinţă a congresului “Frăţiei“.

Discuţiile s'au desfăşurat, cum era şi firesc, la un înalt nivel intelectual şi religios şi într'o atmosferă de caldă frăţietate.

Congresul dela Arad a marcat un măreţ popas de afirmare ortodoxă şi românească a Forului întemeiat acum trei ani.

HRISTOS ÎN UNIVERSITĂŢI. Studentimea naţionalistă a cerut 14 ani dearândul, ca deschiderea cursurilor la înaltele noastre aşezăminte şcolare să se facă prin slujbă dumnezeiască, pentru a se arăta şi în felul acesta, că Statul român e stat ortodox şi că universităţile noastre ţin să crească tineretul românesc în duhul evangheliei lui Hristos şi 'n al strămoşeştilor noastre datini.

Dl Nicolae Iorga

Memoriul de-o remarcabilă adâncime religioasă şi de-o clasică frumseţe literară al Centrului studenţesc din capitală de astădată a fost onorat de conducerea Universităţii.

Faptul este deosebit de îmbucurător şi noi vedem în el una dintre cele mai frumoase izbânzi ale studenţimii române creştine de după răsboiu.

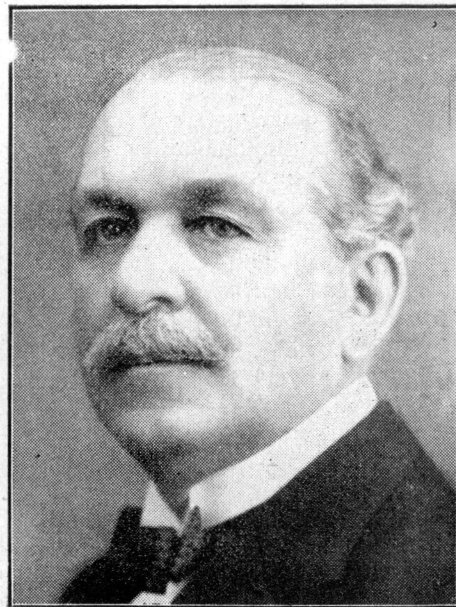
Deschiderea anului universitar la Bucureşti s'a făcut în 5 Noemvrie 1936 prin săvârşirea sfeştaniei îndătinate în prezenţa Înalt Prea Sfinţitului Patriarh Miron şi 'n a unui oxtraordinar de mare număr de profesori şi studenţi.

S'au rostit cu acest prilej înălţătoare cuvântări de către Înalt

Î. P. S. S. Patriarhul Miron

Prea Sfinţitul Patriarh Miron, dl Dr. C. Angelescu ministrul instrucţiunii publice, dl D. Hurmuzescu prorectorul Universităţii din Bucureşti, dl I. Antoniu preşedintele centrului studenţesc din capitală şi dl prof. Nic. Iorga. Ultimul s'a folosit de acest solemn prilej pentru a răspunde recentelor declaraţii revizioniste ale dictatorului italian şi pentru a arăta tineretului universitar întreaga datorie pe care i-o impune clipa. Marele dascăl al neamului şi-a încheiat vibrantul său discurs cu cuvintele: „Tot românul de strajă!“

Dl Stelian Popescu

SĂRBĂTORIREA DLUI STELIAN POPESCU. In ziua de 11 Oct. a. c. Arenele Romane din Bucureşti au fost martorele unei incomparabile manifestări a conştiinţei naţionale revărsate din sufletul celor câteva zeci de mii de Români cari s'au adunat aici pentru a sărbători pe un om şi o ideie.

Omul este dl Stelian Popescu, care de 20 ani conduce marele ziar „Universul“, iar ideia este românismul, care a găsit în dl Stelian Popescu un apărător şi vestitor fără păreche.

Impunătorul praznic al conştiinţei româneşti aşa de examplar întrupată în persaona marelui român Stelian Popescu a fost pornit de însuşi I. P. S. S. Patriarhul Miron.

Bunul Dumnezeu să binecuvinte cu roduri bogate munca ce se săvârşeşte în atelierele „Universului“ – marea uzină în care se făureşte şi din care se propovedueşte crezul izbăvirii noastre naţionale.

Când a făcut acest gest de o înaltă semnificaţie morală, Î. P. S. Sa a avut adeziunea entuziastă a întregii Biserici ortodoxe române, ale cărei interese superioare ziarul „Universul“ le-a apărat totdeauna.

BISERICA DIN VIIȘOARA. P. S. Episcop Nicolae al Clujului a târnosit de curând noul lăcaș de inchinăciune din Viișoara (udețul Turda). Mărețul Sion care a costat un milion și jumătate Lei, a fost durat aproape integral prin pilduitoarea dărnicie a dlui advocat Dr. I. Vescan din Tg.-Murăș.

Înălțând noua casă a Domnului pe seama consătenilor săi din Viișoara, marele ctitor a vrut săcinstească amintirea iubiților săi părinți Ioan și Ana. cari l-au crescut in frica lui Dumnezeu și'n cinstirea strămoșeștilor datini.

Fapta creștinească a bunului fiu al sfintei noastre biserici o binecuvântă Dumnezeu ș'o laudă oamenii.

Primirea P. S. Episcop Nicolae la Viișoara. La dreapta: Dl Dr. I. Vescan.

CE AVERE POATE SĂ AIBĂ... UN COMUNIST. Din Paris ne vine știrea că zilele trecute s'a săvârșit căsătoria fiicei decedatului Leonid Krassin, d-șoara Ludmila Krassin, cu ducele de Rochefoucauld, membru al aristocrației franceze.

Ziarele franceze relevă cu această ocazie, că fiica unui mare luptător contra capitalului a primit ca dotă 20 de milioane ruble aur.

Leonid Krassin a fost acela care a întocmit pe vremuri decretul pentru naționalizarea capitalului privat în Rusia.

Averea lui personală, care era de 37 milioane ruble aur, fusese depusă încă în 1917 la băncile străine pe numele familiei sale.

În ziua morții sale averea sa se urca la 60 milioane ruble aur.

Ceremonia căsătoriei a fost celebrată cu mare fast și numai în asistența rudelor apropiate.

Leonid Krassin a jucat un rol principal în Uniunea Sovietică; a fost un intim al lui Lenin și ambasador al Sovietelor în străinătate. După moartea sa familia nu s'a mai înapoiat în Rusia și-și alese ca domiciliu Parisul. D-șoara Ludmila Krassin, fiica înfocatului bolșevic, este astăzi ducesă de Rochefoucauld și una din frumusețile societății parisiene.

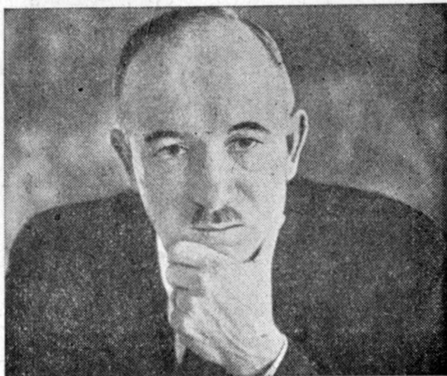
La alții

M. S. REGELE CAROL II ÎN PRAGA. De ziua praznicului „independenței Statului cehoslovac (28/X.) M. S. Regele Carol al II-lea, întovărășit de Marele Voevod Mihaiu, a cinstit cu inalta Sa prezență capitala republicei prietene și aliate, Praga, iar în zilele următoare a vizitat orașele Brno și Bratislava. Pe tot parcursul drumului Său iubitul nostru Suveran a fost obiectul celor mai entuziaste ovații izbucnite din pieptul poporului cehoslovac. În Praga ca și în celelalte orașe pe care le-a cercetat, Suveranului nostru i s'a făcut o primire, a cărei strălucire și căldură nu ar mai fi putut fi sporită cu nimic. Cu prilejul acestei vizite s'au discutat, cum era și firesc, toate problemele cari interesează viața celor doua state amice: România și Cehoslovacia. La întoarcere M. S. Regelui i s'au făcut grandioase primiri la toate marile gări de pe drumul până la București, ca celui mai strălucit ambasador al demnității românești.

M. S. Regele Carol II.

RĂSBOIUL CIVIL DIN SPANIA continuă fără să-și micșoreze intensitatea. După sforțări ușiașe naționaliștii au ocupat și capitala

Dl Eduard Beneș.

Moșneagul spaniol pleacă pe front

Spaniei. Operațiile militare pentru ocuparea Madridului au fost conduse chiar de generalul Franco.

Strălucita victorie va spori, de sigur, entusiasmul trupelor naționaliste, cari înaintează pe toate fronturile.

Sculele de răsboi trimise de Sovietele rusești comuniștilor din Spania au rămas neputincioase, fiindcă n'a fost cine să umble cu ele vitejește.

REGELE LEOPOLD AL BELGIEI – a ținut de curând un discurs, declarând că țara sa rupe toate obligațiile de asistență militară, în caz de războiu, față de alte state și va observa o strictă neutralitate în cazul vreunui conflict dintre acestea. Declarațiile regelui Leopold au stârnit o vie emoție în cercurile vieții internaționale. Mai mare enervare au produs, firește, în Franța, care pierde în Belgia pe cel mai firesc și pe cel mai apropiat prietin de vremuri grele.

Desigur durabilitatea neutralității Belgiei e în funcție de desfășurarea constelației politice internaționale. Iar aceasta nu se prea întrece în statornicie.

„CIVILIZAȚIE" și „CULTURĂ": Două noțiuni atât de bine diferențiate, pe cari le confundăm atât de des. Într'un organ de publicitate al cămășilor brune (S. A. — Mann) din 12 Iunie a. c., citim următoarele picante (?) considerațiuni asupra culturii și civilizației:

Ceeace înțelegem deobiceiu prin expresia curentă de „cuceriri ale tehnicei" — adică toate rânduirile puse'n slujba ușurării traiului, a propășirii bunului mers al vieții trupești – formează conținutul civilizației în contrast cu cultura, care-i o chestiune de sentiment, care se recepționează sufletește, căreia obicinuim să-i mai spunem și cultura inimii (Herzensbildung). O definiție plicticoasă și confuză, cum întâlnești în orice carte ieftină. Dar

M. S. Regele Leopold

partea sortită să stârnească voie bună — și să ne clarifice — începe abia acum. Urmăriți paralela:

Civilizație înseamnă să dăruești la operele de caritate și colecte, ca să-ți vezi numele în gazete;

Cultură inseană a jertfi neștiut de nimeni.

Civilizație — să ai odaie de bae;

Cultură — s'o și folosești!

Civilizație — în societate, unei femei să-i dai întâietate;

Cultură – asta s'o faci și-acasă!

Civilizație — în fiecare Duminecă și sărbătoare să mergi la biserică;

Cultură — să fi credincios!

Civilizație — să știi să-ți etalezi cu dibăcie mai mult sau mai puțin simandicoasa ta persoană totdeauna în primele rânduri;

Cultură — mai mult „să fii" decât „să pari"!

Civilizație — e propunerea unui grup be bancheri americani de a monta scări automate pe piramida lui Cheops.

Cultură — e respingerea acestei propuneri de guvernul egiptean.

Civilizație — e rostirea dreptății după paragrafe;

Cultură — e să faci dreptate.

Civilizație — e să te faci membru al partidului (național-socialist) ca prin aceasta să câștigi oarecari avantagii;

Cultură — e să fi național-socialist!

Umor german? Nicidecum! Neamțul nu știe râde; iar când râde, face urât! Ați ghicit dar: E umor american. Aceste cuvinte de gust sunt reproduse de ziarul numit dintr'o foaie național-socialistă care apare la New-York.

GR. T. M.

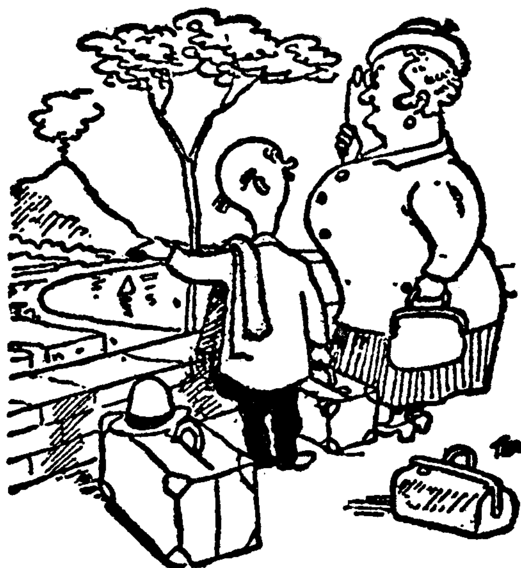
FRONT ANTICOMUNIST ÎN EXTREMUL ORIENT. Ziarele aduc știrea, că în extremul Orient s'ar fi format o ligă anticomunistă, alcătuită din rămășițele armatelor naționaliste rusești din primii ani ai bolevismului și din alți cetățeni ai republicei sovietice. Evident liga aceasta lucrează în taină și nu va lua lupta pe față decât în momentul oportun. Ea e sprijinită de rușii naționaliști împrăștiați prin toate părțile lumii.

Semnul ligii pan-ruse

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

Ai spus că vrei să vezi Neapolul și apoi să mori... — Uite Neapolul...

BĂRBIERUL ȘMECHER

Un englez debarcă la Constanța. Repede cheamă un bărbier. Bărbierul sosește.

— Ascultă, îi spune englezul, sunt foarte gingaș la barbă. Dacă mă razi fără să mă tai, îți dau o liră sterlină. Iată două pistoale. Dacă mă tai îți sbor creerii.

— N'aveți nici o grije, milord.

Bărbierul îl rade cât se poate de bine.

— Cum, spune englezul încântat, pistoalele nu te-au făcut să tremuri?

— Nu, milord!

— Și de ce nu?

— Dacă făceam vre-o tăetură, vă tăiam eu gâtul, înainte de a putea pune mâna pe pistoale.

RĂSPUNS NIMERIT

Englezul: — Da, dragul meu, Francezii nu sunt oameni practici. Sunt idealiști, sentimentali. Se arată totdeauna prea buni. Și trebue să știi, că între bunătate și prostie, nu-i decât un singur pas.

Francezul: — Da. Pasul Calais.

RĂSPUNS CUMINTE

Un pictor futurist face un tablou în curtea unui țăran. Țăranca se apropie și privește pânza.

— Ei îți pace?

— Cum să nu-mi placă. Atâta timp cât o să stai D-ta sub părul ăsta, pasările n'o să vină să ciupească perele.

LA JUDECĂTORIE

— Mă acuză că i-am furat un ceas de aur? E de două ori neadevărat: mai întâi, nu i-am furat nici un ceas și al doilea, ceasul nu era de aur.

Președintele: — Dar pentru ce ai furat marfă, fără să te atingi de bani?

Acuzatul: — Ah, Domnule, Președinte – și D-Voastră! Nevastă-mea mi-a făcut scandal de-a-juns pe tema asta!

CINE POATE ȘI CINE NU

Directorul către funcționar: — Bine, D-le, acesta e al treilea avans ce ți l-am dat în luna aceasta.

— Ce să fac, D-le director, dacă-mi tot cere parale nevasta?

— Aș putea să 'ntreb ce face nevasta D-tale cu atâtea parale?

— D-ta poți întreba, D-le director, eu însă nu.

LA JOC DE CĂRȚI

Patru prieteni; joacă cărți.

— Isac, trișezi!

— Te'nșeli, Ițig, eu nu trișez.

— Minți! Ești un hoț! Canalie! Ești demn de familia ta. Tatăl tău a fost un pușcăriaș, fratele tău a fost un falit fraudulos și tu trișezi, pungașule!

— Hai de Ițig, spune Isac cu glas calm, stăm aici ca să flecărim sau ca să jucăm cărți?

LA CONTROLUL STREINILOR

Funcționarul: Ce supus ești?

Străinul: Supus al nevete-mi.

JUSTIFICARE

— Nu ți-e rușine Domnule să bagi în buzunar o lingură, aici în plin restaurant?

— Ce să fac? Doctorul mi-a recomandat să iau după fiecare masă o lingură.

EXAMEN DE BACALAUREAT

— Profesorul către elev: Spune-mi un animal rar în munții Carpaților.

— Elevul — după o îndelungată chibzuință — răspunde: zebra.

— Păi, zebra nici nu trăește în Carpați, spune profesorul.

— De aceea am spus că e animal rar — răspunde elevul.

Atragem atenția noilor noștri colaboratori că nu restituim manuscrisele nepublicate. Ceice doresc să-și aibă deci manuscrisele, să-și păstreze còpii.

Diferitele societăți culturale — vechi și nouă — ne asaltează cu cereri ca să le trimitem gratuit revista noastră. Cei înfierbântați de dorul luminării masselor să facă bine să aducă și ceva jertfă pe altarul culturii. Să nu aștepte jertfe tot dela alții. În orice caz din modestul abonament de 200 de Lei revista noastră abia își acopere cheltuielile de tipar — așa că nu putem acorda nici o gratuitate.

Administrația
„VIEȚII ILUSTRATE"

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

o-o

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

o-o

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

———o-o———

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

∞

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

∞